A

DRUGIE SPRAWOZDANIE

C. K. PAŃSTWOWEJ

SZKOŁY PRZEMYSŁOWEJ

WE LWOWIE

ZA ROK SZKOLNY 1893/4.

LWÓW.
NAKŁADEM C. K. PAŃSTWOWEJ SZKOŁY PRZEMYSŁOWEJ.
CZCIONKAMI PIERWSZEJ ZWIĄZKOWEJ DRUKARNI WE LWOWIE.
1894.

Szkoły 2066

DRUGIE SPRAWOZDANIE

C. K. PAŃSTWOWEJ

SZKOŁY PRZEMYSŁOWEJ

WE LWOWIE

ZA ROK SZKOLNY 1893/4.

LWÓW.

NAKŁADEM C. K. PAŃSTWOWEJ SZKOŁY PRZEMYSŁOWEJ.

CZCIONKAMI PIERWSZEJ ZWIĄZKOWEJ DRUKARNI WE LWOWIE.

1894.

401730
II
2 (1893/4)

Biblioteka Jagiellońska
1003122922

I. KRONIKA ZAKŁADU.

Trzeci rok istnienia Państwowej Szkoły przemysłowej we Lwowie rozpoczął się dnia 15. września 1893 uroczystem nabożeństwem w kościele archikatedralnym obrz. łać. a zakończył się w podobny sposób dnia 14. lipca 1894.

Powyższy okres obejmuje ważne sprawy organizacyjne zakładu, którego prawidłowy rozwój znajduje się w pełnym toku i stanowczo zmierza do ostatecznego ukształtowania w myśl istniejącego statutu szkoły.

Wszelkie ważniejsze zdarzenia i zarządzenia, wydane w ciągu ubiegłego roku szkolnego, podane są poniżej w tym porządku, w jakim zaszły, a względnie Dyrekcyi zakładu przekazane zostały przez naczelne władze krajowe i centralne, a mianowicie:

Wysokie c. k. Ministerstwo Wyzn. i Ośw. reskryptem z dnia 8. sierpnia 1893 L. 15413 mianuje Grzegorza Kowalskiego werkmistrzem zakładu na oddziale ślusarstwa budowlanego.

Wysokie c. k. Ministerstwo Wyzn. i Ośw. reskr. z dnia 20. lipca 1893 L. 16030 mianuje artystę malarza p. Tadeusza Rybkowskiego nauczycielem zawodowym dla malarstwa dekoracyjnego i rysunku figuralnego.

Wysokie c. k. Ministerstwo Wyzn. i Ośw. poleca reskr. z dnia 7. sierpnia 1893 L. 16757 wysłanie supl. zakładu p. Justyna Głowackiego do c. k. wyższej Państwowej Szkoły przemysłowej w Reichenbergu w celach dydaktycznych, a Wys. c. k. Namiestnictwo asygnuje na koszta podróży rozp. z dnia 6. września 1893 L. 7196 kwotę 100 zł.

Wysokie c. k. Ministerstwo Wyzn. i Ośw. zawiadamia Dyrektora zakładu reskryptem z dnia 26. września 1893 L. 1715 o Najwyższem postanowieniu Najjaśniejszego Pana, mocą którego dozwolono mu przyjąć i używać tytułu król. prus. Radcy

budownictwa, nadanego mu przez cesarza niemieckiego Wilhelma II. we własnoręcznie podpisanym patencie.

Wysokie c. k. Ministerstwo Wyzn. i Ośw. mianuje reskryptem z dnia 25. września 1893 L. 20643 p. Wincentego Tschirschnitza, byłego kierownika zakładu, tytularnym Dyrektorem, przełożonym *ad personam* działu artystycznego i rzeczywistym nauczycielem zakładu.

Wysokie c. k. Ministerstwo Wyzn. i Ośw. zezwala reskryptem z dnia 30. września 1893 L. 17276 na przyjęcie do zakładu sił pomocniczych nauczycielskich dla nauk budowniczo-technicznych, jakoteż dla nauki języka polskiego i niemieckiego a ewentualnie rachunków lub fizyki.

Wysokie c. k. Ministerstwo Wyzn. i Ośw. zezwala reskr. z dnia 22. października 1893 L. 15508 na przyjęcie do zakładu urzędnika kancelaryjnego jako siły pomocniczej przy czynnościach administracyjnych Dyrekcyi; Wysokie zaś c. k. Namiestnictwo poleca ogłosić konkurs na tę posadę.

Wysokie c. k. Ministerstwo Wyzn. i Ośw. zezwala reskr. z dnia 15. października 1893 L. 14339 aby zakład wziął udział w powszechnej Wystawie krajowej we Lwowie r. 1894.

Dla przedstawienia rezultatów nauki we wszystkich kierunkach, uprawianych w szkole, przeznaczono w pawilonie szkół przemysłowych, wzniesionym kosztem Wydziału krajowego, 3 przedziały, każdy o powierzchni 16 m^2. W pierwszym przedziale pomieszczono prace warsztatowe, w drugim hafty, koronki i rysunki pań; w trzecim nareszcie rysunki działu budowlanego i artystycznego. Wskutek nadzwyczaj skąpego wymiaru miejsca, nie była Dyrekcya w możności przedstawić całkowitej działalności szkoły w takiem świetle, w jakiem to uczynić była mogła i pragnęła.

Prace warsztatowe, oprócz niewielu okazów, ograniczyć się musiały w znacznej mierze do przedstawienia tylko toku nauki praktycznej, liczne zaś prace gotowe, któreby mogły budzić więcej zajęcia u szerszej publiczności, wskutek braku miejsca, nie mogły znaleść pomieszczenia na wystawie.

W niekorzystnem położeniu znalazł się osobliwie dział stolarstwa, którego okazy z konieczności rozmieszczono we wszystkich trzech przedziałach z uszczerbkiem dla przedstawienia całości tego działu nauki praktycznej.

Zauważyć wreszcie należy, że uczniowie działu rysunkowego wykonali farbami olejnemi na drzewie herby i liczne ornamenta płaskie, zdobiące na zewnątrz pawilon c. k. Rady szkolnej krajowej na Wystawie, wzniesiony kosztem J. E. Pana Namiestnika Hr. Kazimierza Badeniego, jakoteż na płótnie plafon i supraportę, umieszczone wewnątrz tegoż pawilonu.

Wysokie c. k. Ministerstwo Wyzn. i Ośw. przeznacza dla zakładu reskr. z dnia 20. listopada 1893 L. 19.951 werkmistrza Bolesława Marynicza ze Świątnik dla działu ślusarstwa artystycznego.

Wysokie c. k. Namiestnictwo zezwala reskr. z dnia 9. grudnia L. 97.599 na poruczenie nauki przedmiotów budowniczo-technicznych w zakładzie architektowi p. Tadeuszowi Mostowskiemu na rok szkolny 1893/4; zaś nauki języka polskiego i niemieckiego na półrocze zimowe 1893/4 p. Rudolfowi Schechtlowi, zastępcy nauczyciela w tutejszej wyższej szkole realnej.

Wysoka c. k. Rada szkolna krajowa zawiadamia rozporządzeniem z dnia 31 grudnia 1893 L 102987 o otwarciu w zakładzie w półroczu letniem 1893/4 specyalnego kursu pięciomiesięcznego, matematyczno-rysunkowego, dla nauczycieli szkół ludowych i przeznacza równocześnie 40-tu kandydatów z przyznaniem im odpowiednich zasiłków na czas pięciomiesięczny i zwrotu kosztów podróży.

Radca dworu i Dyrektor c. k. Muzeum Technologicznego w Wiedniu p. Exner, oraz p. Bayer, profesor c. k. Muzeum dla sztuki i przemysłu w Wiedniu, inspektorzy dla przemysłu drzewnego, odbywają przez dwa dni lustracyą zakładu pod względem urządzeń i robót warsztatowych oraz rysunków zawodowych.

Wysokie c. k. Namiestnictwo upoważnia Dyrekcyę na podstawie reskryptu Wys. c. k Min. Wyzn. i Ośw. z dnia 17. stycznia 1894 L. 1313 do ogłoszenia konkursu na posadę jednego rzeczywistego nauczyciela w zakładzie dla nauki budownictwa.

Wysokie c. k. Namiestnictwo upoważnia Dyrekcyę rozporządzeniem z dnia 27. stycznia 1894 L. 4589 do przyjęcia p. Stanisława Jarka, emer. urzędnika c. k. kolei państwowych, w charakterze pomocnika kancelaryjnego dla prowadzenia czynności administracyjnych w zakładzie.

C. k. krajowy inspektor szkół, p. J. Franke, odbywa czter-

nastodniową lustracyę zakładu i porusza na konferencyi polustracyjnej konieczność zmiany planu nauki dla działu budowlanego ze względu na nową ustawę budowniczą z dnia 27. grudnia 1893 r.

Wysokie c. k. Ministerstwo Wyzn. i Ośw. porucza Dyrektorowi zakładu reskr z dnia 25. stycznia 1894 L 26110 kierownictwo pięciomiesięcznego kursu matematyczno - rysunkowego dla nauczycieli szkół ludowych w półroczu letniem odbyć się mającego

Wysokie c. k. Namiestnictwo asygnuje kwotę 479 zł. w. a. rozp. z dnia 12. lutego L. 13.086 na częściowe przeprowadzenie urządzeń ochronnych w warsztatach zakładu.

Wysokie c. k. Namiestnictwo przesyła rozp. z dnia 5. marca 1894 L. 10675 instrukcyę, dotyczącą udziału szkół przemysłowych w powszechnej Wystawie krajowej r. 1894 we Lwowie odbyć się mającej.

Wysokie c. k. Ministerstwo Wyzn. i Ośw. przeznacza reskr. z dnia 26. lutego 1894 L. 2769 kwotę 1000 zł w. a. na zakupno przedmiotów do wewnętrznego urządzenia zakładu jeszcze potrzebnych.

Wysokie c. k. Ministerstwo Wyzn. i Ośw. zezwala reskr. z dnia 10. marca 1894 L 2362 na zaprowadzenie w półroczu letniem 1894/5 drugiego pięciomiesięcznego kursu matematyczno-rysunkowego dla nauczycieli szkół ludowych w zakładzie tutejszym.

Wysokie c. k. Namiestnictwo przesyła reskr. z dnia 24. marca 1894 L. 6521 nominacyę dla profesora zakładu p. Kłapkowskiego, na kierownika kursu wakacyjnego mat.-rysunkowego dla nauczycieli szkół ludowych we Lwowie odbyć się mającego.

Wysokie c. k. Ministerstwo Wyzn. i Ośw. mianuje zawodowego nauczyciela zakładu p. Tadeusza Wiśniowieckiego reskr. z dnia 22. marca 1894 L. 22254 rzeczywistym nauczycielem.

Wysokie c. k. Namiestnictwo asygnuje na podstawie reskr. Wys. Min. Wyzn. i Ośw. z dnia 17. marca 1894 L. 5200 kwotę 675 zł. w. a. na pokrycie wydatków, spowodowanych skutkiem wzięcia udziału szkoły w powszechnej Wystawie krajowej we Lwowie.

Radca sekcyjny Min. Wyzn. i Ośw. pan Dr. Heymerle, odbywa wizytacyę zakładu w dniach 25. i 26. maja b. r.

Wysokie c. k. Ministerstwo Wyzn. i Ośw. przeznacza reskryptem z dnia 3. maja b. r. L. 9889 nauczyciela zawodowego, p. Juliusza Bełtowskiego, do odbycia podróży naukowej po Belgii i Holandyi pod przewodnictwem Inspektora p. Herdtlego we Wiedniu i asygnuje mu na koszta podróży kwotę 450 zł.

Na mocy reskr. Ministerstwa Wyzn. i Ośw. z dnia 16. maja 1894 L. 11199 poleca Wys. c. k. Namiestnictwo rozporządzeniem z dnia 26. maja 1894 L. 41253 rozpisać konkurs na systemizowaną posadę suplenta dla języków, polskiego i niemieckiego.

Dnia 6. czerwca 1894 raczył Jego Ces. i Król. Wysokość Najdostojniejszy Arcyksiąże Karol Ludwik zwiedzić na Wystawie powszechnej krajowej okazy tutejszej szkoły i wyraził się po kilkakrotnie o nagromadzonych tamże przedmiotach z Najwyższem uznaniem Jego Ces. Król. Wysokość chwalił mianowicie dokładne artystyczne wykonanie i piękność form zastosowanych tak w rysunkach jak i rzeźbie, oraz we wszystkich robotach ręcznych i warsztatowych.

Dnia 13. czerwca 1894 zwiedza zakład Inspektor dla rysunków wolnoręcznych, geometrycznych i modelowania p. Herdtle z Wiednia.

Wysokie c. k. Min. Wyzn. i Ośw. mianuje reskr. z dnia 20. czerwca 1894 L. 13229 p. Tadeusza Mostowskiego rzeczywistym nauczycielem dla nauk budowniczych.

Wysokie c. k. Min. W. i O. reskryptem z dnia 21. czerwca 1894 L. 7755 rozporządza, że od r. szk. 1894/5 uczniowie nowo wstępujący winni wykazać się świadectwem uwolnienia od nauki codziennej w szkole ludowej i że tylko u starszych kandydatów może w razie braku takiego świadectwa uwolnienia, nastąpić przyjęcie na podstawie osobnego egzaminu wstępnego.

Na mocy tego samego reskryptu ma odtąd nauka praktyczna w warsztatach kończyć się już o godzinie siódmej, zamiast jak dotąd, o godz. ósmej wieczór.

II. STATUT

zatwierdzony reskryptem Wysokiego c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty z dnia 23. Marca 1891 l. 1608.

I. Przepisy ogólne.

1. Zadanie Szkoły.

Zadaniem c. k. Państwowej Szkoły Przemysłowej we Lwowie jest udzielanie pomocnikom przemysłowym zawodowych wiadomości teoretycznych i praktycznych, tudzież kształcenie samoistnych rękodzielników i przemysłowców w tych zawodach, dla których w tej szkole istnieją kursy oddzielne, połączone z warsztatami. Nadto szkoła daje każdemu sposobność wykształcenia się w rysunku i modelowaniu, a terminatorom rzemieślniczym umożliwia uzupełnienie tych wiadomości, których nabywają podczas praktyki warsztatowej.

2. Skład Szkoły.

C. k Państwowa Szkoła Przemysłowa obejmuje następujące szkoły oddzielne:

I. Szkołę dla przemysłu budowlanego,

obejmującą:

A. Szkołę podmajstrzych,

podzieloną na:

1. oddział dla podmajstrzych murarskich,
2. „ „ „ ciesielskich,
3. „ „ „ kamieniarskich.

Nauka w każdym z tych trzech oddziałów jest całodzienna i trwa przez cztery półrocza zimowe po pięć miesięcy.

B. Szkołę stolarstwa i ślusarstwa budowlanego,

podzieloną na:

1. oddział stolarstwa budowlanego,
2. „ ślusarstwa „

Nauka w każdym z tych dwu oddziałów jest całodzienna, połączona z warsztatem i trwa przez trzy lata po dwa półrocza.

II. Szkołę dla przemysłu artystycznego,

obejmującą:

A. Szkołę dla przemysłu drzewnego,

podzieloną na:

1. oddział stolarstwa meblowego,
2. „ snycerstwa,
3. „ tokarstwa.

B. Szkołę dla przemysłu metalowego,

podzieloną na:

1. oddział ślusarstwa artystycznego,
2. „ bronzownictwa *),
3. cyzelierstwa (rzeźbiarstwa metalowego *).

C. Szkołę dla przemysłu keramicznego*),

podzieloną na:

1. oddział garncarstwa i kaflarstwa,
2. „ wyrobów wykwintnych z majoliki i terrakoty.

D. Szkołę hafciarstwa i koronkarstwa,

podzieloną na:

1. oddział hafciarstwa
2. „ koronkarstwa.

E. Szkołę zawodową rysunku i modelowania,

podzieloną na:

1. oddział rysunku,
2. oddział modelowania.

*Nauka w każdej z powyższych pięciu szkół jest całodzienna i w oddziałach 1. i 2. szkoły **A**), tudzież w szkołach **B**) **E**) i **D**)1 trwa przez cztery lata po dwa półrocza, a w oddziale 3. szkoły **A**) tudzież w szkole **C**) przez trzy lata po dwa półrocza, a w szkole **D**) 2. przez dwa lata po dwa półrocza. Nauka w szkołach pod **A**), **B**), **C**) i **D**) jest połączona z warsztatami.*

---

*) Działy oznaczone gwiazdką nie weszły dotąd w życie.

III. Sale publiczne rysunku i modelowania,

mianowicie:

1. salę rysunku dla mężczyzn,
2. „ „ „ kobiet,
3. „ modelowania dla mężczyzn.

IV. Szkołę przemysłową uzupełniającą,

dla terminatorów w przemyśle budowlanym, w przemyśle metalowym i w przemyśle artystycznym.

Nauka w tej szkole trwa przez dwa lata i odbywa się w niedziele i w godzinach wieczornych dni powszednich.

3. Język wykładowy.

Język polski jest językiem wykładowym w c. k. Państwowej Szkole Przemysłowej.

4. Rok szkolny.

Z wyjątkiem szkoły podmajstrzych pod I. *A)* nauka we wszystkich innych oddziałach odbywa się od 16. września do 15. lipca. Rok szkolny jest podzielony na półrocze zimowe od 16. września do 15. lutego i na półrocze letnie od 16. lutego do 15. lipca. W szkole podmajstrzych pod I. *A)* odbywa się nauka od 1. listopada do 31. marca.

Dnie wolne od nauki w szkołach średnich lwowskich, są również wolne od nauki w c. k. Państwowej Szkole Przemysłowej.

5. Zarząd szkoły.

Bezpośrednie kierownictwo szkoły pod względem zawodowym, dydaktyczno-pedagogicznym i administracyjnym sprawuje dyrektor.

6. Kuratorya.

Do czuwania nad sprawami i nad rozwojem szkoły w kierunku naukowym, technicznym i przemysłowo-artystycznym, ze

szczególnem uwzględnieniem potrzeb przemysłu krajowego, jest powołana kuratorya, składająca się z dwu delegatów c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty, z jednego delegata galicyjskiego Wydziału krajowego, z jednego delegata Reprezentacyi gminy miasta Lwowa, z jednego delegata Izby handlowo-przemysłowej we Lwowie, z jednego delegata Komisyi krajowej dla spraw przemysłowych we Lwowie i z dyrektora c. k Państwowej Szkoły przemysłowej. Jednego ze swoich delegatów mianuje c. k. Ministerstwo Wyznań i Oświaty przewodniczącym kuratoryi. Mandaty członków kuratoryi trwają trzy lata. Osobny regulamin określi zakres działania kuratoryi.

II. Przepisy dla poszczególnych szkół zawodowych.

1. Szkoła dla przemysłu budowlanego.

1. Szkoła dla przemysłu budowlanego jest przeznaczona dla podmajstrzych murarskich, ciesielskich i kamieniarskich, którzy w niej nabywają niezbędnych wiadomości teoretycznych, tudzież dla stolarzy i ślusarzy budowlanych, którzy mogą się w niej wykształcić na przemysłowców samoistnych.

Do tej szkoły będą przyjęci uczniowie zwyczajni, którzy wykażą się świadectwem ukończonej z dobrym postępem czteroklasowej szkoły pospolitej *) i ukończyli 14 rok życia. Nadto, w braku takiego świadectwa będą przyjęci tacy uczniowie, którzy przy egzaminie wstępnym okażą przygotowanie, odpowiadające ukończonej czteroklasowej szkole pospolitej. Od uczniów wstępujących do szkoły podmajstrzych, wymaga się nadto dowodu, że odbyli przynajmniej dwuletnią praktykę w swoim zawodzie. Uczniowie, którzy mogą się wykazać świadectwem równorzędnej szkoły przemysłowej, tudzież odpowiednią biegłością w swojem rzemiośle, mogą być przyjęci na kurs II. tej szkoły.

---

*) Wskutek Reskr. J. E. Pana Ministra W. i O. z dnia 21. czerwca 1894 L. 7755 winni uczniowie nowo wstępujący wykazać się **świadectwem uwolnienia od nauki codziennej w szkole ludowej.** Tylko u starszych kandydatów może w razie braku takiego świadectwa uwolnienia, nastąpić przyjęcie na podstawie osobnego egzaminu wstępnego.

Przyjmowanie uczniów odbywa się na początku półrocza zimowego w tym czasie, który dyrekcya corocznie podaje do wiadomości publicznej. Uczniowie, którzy wystąpili podczas roku szkolnego lub zostali wykreśleni z powodu nieregularnego uczęszczania do szkoły, mogą tylko wyjątkowo uzyskać przyjęcie powtórne w tym roku szkolnym.

Uczniów, zgłaszających się do szkoły stolarstwa i ślusarstwa budowlanego, przyjmuje się w tym porządku, w którym się zgłaszają. Jeżeli zgłosi się więcej uczniów, niż ich pomieścić można w warsztatach szkolnych, natenczas dyrekcya w porozumieniu z nauczycielami przyjmuje na naukę tych kandydatów, którzy wykażą się lepszem przygotowaniem i uzdolnieniem fizycznem dla pracy warsztatowej, o czem uwiadamia rodziców lub opiekunów ucznia. Kandydat, który z powodu braku miejsca nie został przyjęty na naukę w warsztacie, może być przyjęty jako uczeń zwyczajny na inne przedmioty nauki, a przy dobrym postępie ma pierwszeństwo przed innymi kandydatami przy przyjęciu w roku następnym lub wstąpieniu do warsztatu w tym samym roku, gdyby miejsce w warsztacie zostało opróżnione

Opłaty szkolne wynoszą: 1. od uczniów szkoły podmajstrzych: wpisowe 1 zł. za każde półrocze i czesne 2 zł., również za każde półrocze; 2. od uczniów szkoły stolarstwa i ślusarstwa: wpisowe 1 zł. za każdy rok szkolny i czesne 2 zł. za każde półrocze. Czesne za półrocze zimowe należy składać przy przyjęciu, a za półrocze letnie na początku tego półrocza. Ubodzy a pilni uczniowie mogą być uwolnieni od opłaty czesnego przez c. k. Namiestnictwo. Dochód z wpisowego służy na zakupno środków naukowych i na pomnożenie biblioteki dla uczniów.

Uczniowie są obowiązani zaopatrzyć się w przybory do pisania. rysowania i modelowania Do robót w warsztatach dostarcza szkoła uczniom materyałów surowych (drzewa, żelaza części łączących i t. p.), tudzież pożycza im do użytku wszelkie narzędzia.

Roboty wykonywane są własnością szkoły, a dyrekcya ma prawo sprzedawać je przedsiębiorstwom przemysłowym na podstawie ceny, obliczonej przez odpowiedniego werkmistrza. Uczniowie nie otrzymują żadnego wynagrodzenia za roboty wykonane

Dyrekcya może rysunki lub modele doborowe ucznia zatrzymać dla użytku szkolnego, a wtedy wydaje uczniowi na jego życzenie odpowiednie poświadczenie.

Przy końcu każdego półrocza otrzymuje uczeń świadectwo kursowe. W razie postępu niedostatecznego z jednego przedmiotu, może uczeń być przypuszczony do egzaminu poprawczego; egzamin poprawczy należy uwidocznić w świadectwie.

Po odbyciu nauki przepisanej otrzymuje uczeń absolutoryum. Jeżeli uczeń szkoły fachowej I. *B)* po upływie przepisanych lat nie nabył wprawy odpowiedniej w pracy ręcznej swego zawodu, natenczas dyrekcya w porozumieniu z nauczycielami może mu odmówić wydania absolutoryum, żądając, aby uczeń jeszcze przez rok uczęszczał do warsztatu, a w razie potrzeby także na naukę rysunku. O takiem zarządzeniu należy uwiadomić rodziców lub opiekunów ucznia. O ile absolutoryum szkoły stolarstwa i ślusarstwa budowlanego daje prawo do samoistnego wykonywania rzemiosła, o tem wydane zostanie w swoim czasie osobne postanowienie. Uczeń, który z ważnego powodu opuszcza szkołę przed końcem półrocza, otrzymuje świadectwo frekwentacyjne, w którem poświadcza się tylko jego zachowanie i pilność.

2. Szkoła dla przemysłu artystycznego.

Szkoła dla przemysłu artystycznego przysposabia pracowników inteligentnych w tych kierunkach przemysłu, polegających na zasadach stylu i dobrego smaku, dla których istnieją w niej osobne szkoły zawodowe, tudzież podaje sposobność wydoskonalenia się w rysunku i modelowaniu, które są niezbędnie potrzebne, w wielu rodzajach pracy przemysłowej, wymagających gruntownej znajomości form artystycznych i biegłości technicznych w ich przedstawieniu.

Do szkół zawodowych II. *A)*, *B)*, *C)* i *E)* będą przyjęci uczniowie zwyczajni, którzy wykażą się świadectwem ukończonej z dobrym postępem czteroklasowej szkoły pospolitej, lub przy egzaminie wstępnym okażą przygotowanie odpowiadające ukończeniu takiej szkoły. Zwyczajnie wymaga się od ucznia wstępującego, żeby ukończył 14 rok życia; dyrekcya może je-

dnak wyjątkowo przyjąć ucznia poniżej lat 14, jeżeli zresztą posiada warunki przyjęcia.

Uczenice szkoły II. *D)* są bądź zwyczajne bądź nadzwyczajne. Uczenice zwyczajne uczęszczają na wszystkie przedmioty, objęte planem nauki; uczenice nadzwyczajne uczęszczają na naukę niektórych przedmiotów według planu osobnego, ułożonego w porozumieniu z dyrekcyą. Od uczenicy zwyczajnej wymaga się przy przyjęciu świadectwa ukończonej szkoły czteroklasowej pospolitej lub okazania przy egzaminie wstępnym, że posiada wiadomości, odpowiadające ukończeniu takiej szkoły.

Przyjmowanie do nauki warsztatowej odbywa się według tych samych zasad, które podano wyżej w art. 1.

Opłaty szkolne od uczniów zwyczajnych wszystkich oddziałów, tudzież od uczenic zwyczajnych szkoły II. *D)* wynoszą: wpisowe 1 zł. za każdy rok szkolny i czesne 2 zł. za każde półrocze. Opłaty od uczenic nadzwyczajnych szkoły II. *D)* wynoszą: wpisowe 1 zł. za każdy rok szkolny i czesne 5 zł. za każde półrocze. Ubodzy a pilni uczniowie, tudzież uczenice zwyczajne szkoły II. *D)* mogą być uwolnione od opłaty czesnego przez c. k. Namiestnictwo. Co do terminu wnoszenia opłat szkolnych i sposobu użycia wpisowego obowiązują przepisy art. 1.

Co do zaopatrywania się uczniów w przybory do rysowania i modelowania, co do wypożyczania narzędzi i materyałów do pracy, nakoniec co do świadectw i absolutoryów obowiązują przepisy analogiczne, zawarte w art. 1.

Dla uczenic szkoły II. *D)* mają obowiązywać przepisy następujące:

Uczenice mają się zaopatrzyć w przybory do rysowania i modelowania Uczenicom zwyczajnym dostarcza szkoła materyałów do pracy; uczenice nadzwyczajne mają się same zaopatrzyć w te materyały, a w razie gdy je otrzymają w szkole, mają za nie zwrócić cenę zakupna. Roboty bieżące uczennic stanowią ich własność; wyroby skończone uczenic stają się własnością szkoły. Na wystawę robót szkolnych obowiązane są także uczenice nadzwyczajne roboty swoje oddawać.

Przy końcu każdego roku szkolnego otrzymują uczenice zwyczajne świadectwo roczne, a po odbyciu nauki absolutoryum.

Uczenice mogą na żądanie otrzymać świadectwo frekwentacyjne; jeżeli uczenica nadzwyczajna zda egzamin z przedmiotów poszczególnych, natenczas otrzymuje świadectwo potwierdzające wynik tego egzaminu.

3. Sale publiczne rysunków i modelowania.

Do sal publicznych rysunku i modelowania przyjmuje się w miarę miejsca każdego, kto wykaże się, że przekroczył prawem przepisany wiek szkolny. Nauka stosuje się w każdym przypadku do potrzeb frekwentantów. lecz dyrekcya w porozumieniu z nauczycielami czuwa nad tem, żeby tok nauki odpowiadał wymaganiom instrukcyi systematycznej.

Czesne wynosi 5 zł. za każdy rok szkolny; na wniosek dyrekcyi może wyjątkowo nastąpić uwolnienie od opłaty czesnego przez c. k. Namiestnictwo.

Frekwentanci mają się zaopatrzyć w przybory do rysowania i modelowania; wzorów i modeli dostarcza szkoła.

Frekwentanci otrzymują na żądanie świadectwa frekwentacyjne od dyrekcyi.

4. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

Do szkoły przemysłowej uzupełniającej przyjmuje się uczniów, którzy: 1. ukończyli z dobrym postępem naukę przygotowawczą (kurs przygotowawczy i pierwszą klasę) w ogólnej szkole uzupełniającej przemysłowej (allgemeine Fortbildungsschule); 2. wykażą się świadectwem ukończonej z dobrym postępem klasy drugiej szkoły średniej; 3. okażą przy egzaminie wstępnym przygotowanie, odpowiadające warunkowi pod 1. Nauka w tej szkole jest bezpłatna; przyborów do pisania, rysowania i modelowania dla ubogich uczniów dostarcza szkoła z funduszu, przeznaczonego na ten cel przez gminę miasta Lwowa.

Dyrekcyi przysłuża prawo żądania od pracodawcy oświadczenia ustnego lub pisemnego, że swemu terminatorowi pozostawi czas, potrzebny na naukę szkolną. Uczniowie są obowiązani uczęszczać regularnie na naukę według planu tej szkoły.

Po upływie pierwszego roku szkolnego uczeń otrzymuje wykaz pilności i postępu, a po skończeniu nauki dwuletniej, świadectwo za cały czas nauki. Uczniom, posiadającym takie świadectwo, wolno uczęszczać nadal przez czas nieograniczony na naukę rysunku lub modelowania.

III. PLAN NAUKI

zatwierdzony Reskryptem Wysokiego c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświaty z dnia 23. marca 1891. L. 1.608.

Szkoła podmajstrzych

murarskich, ciesielskich, kamieniarskich.

Kurs zimowy	Przedmiot	Ilość godzin tygodniowo w szkole dla: Murarzy	Cieśli	Kamieniarzy
I.	Język polski		3	
	Język niemiecki		3	
	Rachunki		3	
	Geometrya		4	
	Rysunki geometryczne		8	
	Nauki przyrodnicze		3	
	Rysunki wolnoręczne		10	
	Kaligrafia		2	
	Razem . .		36	
II.	Język polski	2		2
	Język niemiecki	2		2
	Rachunki	2		2
	Geometrya wykreślna	4		4
	Rysunki geometryczne	6		6
	Konstrukcye budownicze	4		4
	Rysunki budownicze	6		6
	Nauka o materyałach budowlanych	2		2
	Rysunki ornamentalne	8		6
	Modelowanie	—		4
	Razem . .	36		38
III.	Stylistyka przemysłowa polska	2	2	2
	Stylistyka przemysłowa niemiecka	2	2	2
	Algebra	4	—	—
	Konstrukcye budownicze	4	4	2
	Rysunki budownicze	10	10	8
	Nauka o formach architektonicznych . . .	2	2	2
	Rysunki architektoniczne	8	8	6
	Rysunki wolnoręczne z modeli	6	6	8
	Modelowanie	—	—	6
	Razem . .	38	34	36
IV.	Buchalterya	3	3	3
	Konstrukcye budownicze (kamień i żelazo) .	4	—	—
	Rysunki budownicze	10	—	—
	Projektowanie (wykład i rysunki)	16	24	24
	Budownictwo wiejskie	2	2	—
	Ekonomia budownicza	2	2	2
	Rysunki wolnoręczne z modeli	—	6	—
	Modelowanie	—	—	9
	Razem . .	37	37	38

Szkoła stolarstwa i ślusarstwa budowlanego

połączona z warsztatami.

<table>
<tr><th rowspan="3">Kurs roczny</th><th rowspan="3">Przedmiot</th><th colspan="2">Ilość godzin tygodniowo w szkole dla</th></tr>
<tr><th>Stolarzy</th><th>Ślusarzy</th></tr>
<tr><th colspan="2">budowlanych</th></tr>
<tr><td rowspan="9">I</td><td>Język polski</td><td colspan="2">3</td></tr>
<tr><td>Język niemiecki</td><td colspan="2">3</td></tr>
<tr><td>Rachunki</td><td colspan="2">3</td></tr>
<tr><td>Geometrya</td><td colspan="2">2</td></tr>
<tr><td>Rysunki geometryczne</td><td colspan="2">4</td></tr>
<tr><td>Rysunki wolnoręczne</td><td colspan="2">10</td></tr>
<tr><td>Kaligrafia</td><td colspan="2">2</td></tr>
<tr><td>Prace w warsztacie, w zimie 27, w lecie 33</td><td colspan="2">30*)</td></tr>
<tr><td>Razem . .</td><td colspan="2">57</td></tr>
<tr><td rowspan="12">II</td><td>Język polski</td><td colspan="2">2</td></tr>
<tr><td>Język niemiecki</td><td colspan="2">2</td></tr>
<tr><td>Nauki przyrodnicze</td><td colspan="2">3</td></tr>
<tr><td>Geometrya wykreślna</td><td colspan="2">2</td></tr>
<tr><td>Rysunki geometryczne</td><td colspan="2">4</td></tr>
<tr><td>Rachunki przemysłowe</td><td colspan="2">2</td></tr>
<tr><td>Stolarstwo budowlane</td><td>3</td><td></td></tr>
<tr><td>Ślusarstwo budowlane</td><td></td><td>3</td></tr>
<tr><td>Rysunki zawodowe</td><td colspan="2">4</td></tr>
<tr><td>Rysunki wolnoręczne</td><td colspan="2">6</td></tr>
<tr><td>Prace w warsztacie, w zimie 26, w lecie 32</td><td colspan="2">29*)</td></tr>
<tr><td>Razem . .</td><td colspan="2">57</td></tr>
<tr><td rowspan="10">III</td><td>Język polski</td><td colspan="2">2</td></tr>
<tr><td>Język niemiecki</td><td colspan="2">2</td></tr>
<tr><td>Buchalterya, w półroczu letniem 2</td><td colspan="2">1*)</td></tr>
<tr><td>Technologia drzewa</td><td>2</td><td></td></tr>
<tr><td>Technologia metali</td><td></td><td>2</td></tr>
<tr><td>Nauka o formach wyrobów przemysłowych</td><td colspan="2">2</td></tr>
<tr><td>Rysunki z nauki o formach wyrobów przemysł.</td><td colspan="2">4</td></tr>
<tr><td>Rysunki zawodowe</td><td colspan="2">10</td></tr>
<tr><td>Prace w warsztacie, w zimie 31, w lecie 37</td><td colspan="2">40*)</td></tr>
<tr><td>Razem . .</td><td colspan="2">57</td></tr>
</table>

*) Średnia z liczby godzin w obydwóch półroczach.

Szkoła dla przemysłu artystycznego

połączona z warsztatami dla stolarstwa meblowego, snycerstwa, tokarstwa i ślusarstwa artystycznego, wraz ze szkołą zawodową rysunku i modelowania.

Kurs roczny	Przedmiot	Ilość godzin tygodniowo w szkole					
		Rysunków	Modelowania	Stolarstwa	Snycerstwa	Tokarstwa	Ślusarstwa
I.	Język polski	3	3	3	3	3	3
	Język niemiecki	3	3	3	3	3	3
	Rachunki	3	3	3	3	3	3
	Geometrya	2	2	2	2	2	2
	Rysunki geometryczne	4	4	4	4	4	4
	Rysunki wolnoręczne	18	14	10	10	10	10
	Modelowanie	—	4	—	6	—	—
	Kaligrafia	2	2	2	2	2	2
	Prace warsztatowe (przeciętnie w roku)	—	—	30	24	30	30
	Razem . .	35	35	57	57	57	57
II.	Język polski	2	2	2	2	2	2
	Język niemiecki	2	2	2	2	2	2
	Nauki przyrodnicze	3	3	3	3	3	3
	Geometrya wykreślna	2	2	2	2	2	2
	Rysunki geometryczne	4	4	4	4	4	4
	Rachunki przemysłowe	2	2	2	2	2	2
	Rysunki wolnoręczne	18	—	10	10	10	10
	Modelowanie	—	23	—	6	—	6
	Prace warsztatowe (przeciętnie w roku)	—	—	32	26	32	26
	Razem . .	33	38	57	57	57	57
III.	Język polski	2	2	2	2	2	2
	Język niemiecki	2	2	2	2	2	2
	Buchalterya	2	2	2	2	2	2
	Technologia według zawodu . . .	—	—	2	2	2	2
	Nauka o formach	6	6	6	6	6	6
	Rysunki zawodówe	36	—	10	10	10	10
	Modelowanie	—	36	—	6	—	6
	Prace warsztatowe (przeciętnie w roku)	—	—	33	27	33	27
	Razem . .	48	48	57	57	57	57
IV.	Język polski	.		.	.	.	.
	Język niemiecki	.		.	.	.	.
	Rysunki zawodowe		.	.	.	.	.
	Modelowanie	.		.	.	.	.
	Prace warsztatowe	.	.	.	.	.	.

Szkoła hafciarstwa i koronkarstwa.

Kurs roczny	Przedmiot	Ilość godzin tygodniowo w szkole	
		Haftów	Koronek
I.	Rysunki wolnoręczne	8	4
	Roboty ręczne (przeciętnie w roku)	28½	32½
	Razem . .	36½	36½
II.	Nauka o materyałach w półroczu zimowem 3	1½	1½
	Rysunki wolnoręczne i zawodowe	8	4
	Roboty ręczne (przeciętnie w roku)	27	31
	Razem . .	36½	36½
III.	Rysunki zawodowe	8	8
	Roboty ręczne (przeciętnie w roku)	28½	28½
	Razem . .	36½	36½
IV.	Rysunki zawodowe	8	—
	Roboty ręczne (przeciętnie w roku)	28½	—
	Razem . .	36½	—

IV. TYMCZASOWY PROGRAM NAUKI PRZEDMIOTÓW DOTĄD W SZKOLE WPROWADZONYCH.

Język polski.

I. Rok. 3 godz. tyg. Czytanie, objaśnianie i opowiadanie ustępów treści historycznej i opowiadającej. Najważniejsze wiadomości z geografii ze szczególnem uwzględnieniem Europy i monarchii austryacko-węgierskiej, według książki do czytania. Streszczanie czytanych ustępów w formie opowiadającej, jako zadania szkolne, dwa do trzech na miesiąc.

II. Rok. 2 godz. tyg. Czytanie i opowiadanie życiorysów wybitnych mężów na polu przemysłu, historyi rozwoju rękodzieł i ważniejszych wynalazków technicznych i t. p. Dwa zadania szkolne na miesiąc.

III. Rok. 2 godz. tyg. Styl w listach, tytuły, adresy, podania do władz, różne rodzaje listów. Objaśnianie trudniejszych ustępów z książki do czytania. Dwa zadania szkolne na miesiąc, zastosowane do przedmiotu lektury.

IV. Rok. 1 godz. tyg. O listach kupieckich, przepisach pocztowych i telegraficznych, podaniach i prośbach z uwzględnieniem dotyczących przepisów prawnych. Co drugą lekcyę zadanie szkolne.

Podręcznik na wszystkie cztery lata: „Druga książka polska do czytania dla szkół przemysłowych“ Lwów 1887, nakł. Tow. Pedag., oraz na trzecim i czwartym roku: Dr. Karol Benoni „Stylistyka kupiecka i przemysłowa dla szkół przemysłowych i handlowych“ Lwów 1893.

Język niemiecki.

I. Rok. 3 godz. tyg. Czytanie i tłómaczenie pojedyńczych zdań z języka niemieckiego na polski i odwrotnie z uwzględnieniem odnośnych reguł gramatycznych. Zadania szkolne, dwa do trzech na miesiąc; tłómaczenia z języka polskiego na niemiecki, dyktowane na podstawie lektury szkolnej.

II. Rok. 2 godz. tyg. Tłómaczenie, objaśnianie i opowiadanie ustępów niemieckich ciągłej treści. Uczenie się na pamięć

niektórych ustępów z książki. Zadania szkolne co drugi tydzień; krótkie streszczanie lektury szkolnej.

III. Rok. 2 godz. tyg. Najważniejsze wiadomości z korespondencyi kupieckiej, układ, forma i różne rodzaje listów. Zadania szkolne dwa na miesiąc z zakresu lektury.

IV. Rok. 1 godz. tyg Podania do władz, zwyklejsze załatwienia pisemne i dokumenty. Zadanie szkolne co drugą lekcyę.

Podręczniki: „Książka do nauki języka niemieckiego dla szkół przemysłowych" Lwów 1886 na I i II roku. Dr. Haymerle „Lesebuch für Staatsgewerbe- und Werkmeisterschulen" na III i IV roku.

Rachunki.

I. Rok. 3 godz. tyg. Austryackie miary i wagi, monety krajowe i zagraniczne; cztery działania liczbami całkowitemi i ułamkami dziesiętnymi, podzielność liczb, największa wspólna miara i najmniejsza wspólna wielokrotna. Cztery działania ułamkami zwyczajnymi i zamiana ułamków zwyczajnych na dziesiętne. Zamiana liczb wielorakich na liczby jednoimienne i odwrotnie. Stosunki i proporcye, reguła trzech, praktyka włoska, rachunek spółki, reguła mieszaniny, reguła łańcuchowa. Rachunek procentu i terminu. Brutto, tara i nadwaga, rabat i skonto. Określenie drugiej i trzeciej potęgi, znaczenie drugiego i trzeciego pierwiastka i używanie odnośnych tabel. Obliczanie obwodu i powierzchni figur płaskich tudzież obliczanie powierzchni i objętości brył geometrycznych.

Rachunki przemysłowe.

II. Rok. 2 godz. tyg. Przerabianie licznych przykładów, wziętych z zakresu przemysłowego i materyału naukowego roku pierwszego. Obliczanie cen zakupna materyałów według danych faktur i obliczanie cen sprzedaży gotowych wyrobów z uwzględnieniem wszystkich ważnych momentów. Układanie kosztorysów.

Buchalterya

III. Rok. Określenie i znaczenie wekslu, obliczanie weksłów miejscowych. Objaśnienie, urządzenie i prowadzenie najważniej-

szych ksiąg rachunkowych przemysłowca w połączeniu z praktycznemi ćwiczeniami w zapisywaniu i zamykaniu ksiąg oraz ustawianiu rocznego bilansu.

Geometrya.

Zasadnicze pojęcie o liniach, powierzchniach i kątach. Przystawanie i podobieństwo figur płaskich. O wielobokach i kole. O bryłach.

Objaśnienie sposobów użycia różnych narzędzi rysowniczych. Ćwiczenia w wyciąganiu prostych i łuków grafionem, szrafirowanie. Nakładanie płaszczyzn farbami. Najważniejsze zagadnienia konstrukcyjne z planimetryi. Konstrukcya elipsy, kassynoidy, linii koszowych i spiralnych. Ornamenta geometryczne.

Nauka o rzutach i cieniach.

Zasadnicze pojęcia o rzutach w ogóle. Rzuty punktu i prostej w różnych położeniach względem płaszczyzn rzutowych. Wyszukiwanie śladów i prawdziwej długości odcinków linii prostej.

Rysowanie rzutów brył geometrycznych i obrotowych na podstawie modeli, w różnych położeniach względem płaszczyzn rzutowych i rzutowe przedstawienie przecięć tych brył płaszczyznami i przecięć brył pomiędzy sobą w zestawieniach, ważnych dla praktyki oraz rozwijanie siatek. Rzuty ukośne i zdjęcia z natury w rzutach ukośnych przedmiotów naturalnej wielkości, jakoteż w innych używanych rozmiarach.

Konstrukcya cieni własnych i rzuconych ze szczególnem uwzględnieniem form, nadarzających się w zawodzie ucznia.

Nauki przyrodnicze.

Poznawanie zjawisk i rozdział takowych. Ogólne i szczególne własności ciał. Najważniejsze wiadomości z nauki o płynach i gazach. O cieple, elektryczności i magnetyzmie. Nauka o ruchu i równowadze ciał. O sile i pracy mechanicznej. O środku ciężkości ciał. O maszynach pojedyńczych

i złożonych. Maszyna parowa. Niektóre wiadomości z geografii fizycznej.

Zjawiska i procesa chemiczne. O ciałach chemicznie pojedyńczych i złożonych. O chemicznem łączeniu się ciał ze sobą. Opis niektórych ciał, mających zastosowanie w przemyśle i sposób ich otrzymywania.

Rysunki wolnoręczne i zawodowe.

Rok I. wspólnie dla wszystkich uczniów. Rysowanie z wolnej ręki linii o różnych kierunkach, kątów, figur umiarowych, dowolnych krzywizn i ornamentów geometrycznych. Kopiowanie według rysunku z tablicy liści stylizowanych, rozet liściowych i kwiatowych, wstęg i ornamentów, służących do wypełnienia płaszczyzn, przyczem objaśnia się uczniom charakterystyczne kształty. Ćwiczenia w użyciu ołówka, pióra i trzciny. Najważniejsze wiadomości z nauki o barwach i nakładanie farbami wodnemi.

Rok II. dział rysunków i modelowania. Rysowanie konturów ołówkiem, piórem i tuszem, według modeli gipsowych, następnie cieniowanie pędzlem. Cieniowanie według modeli gipsowych ołówkiem i kredką, pastelką i węglem za pomocą wiszora. Akantusy, kwiaty, różyce, głowice, słupy, fryzy, konsole, hermy, emblemy i t. p. Rysunki wykonują się przeważnie w wielkości naturalnej z uwzględnieniem techniki dekoracyjnej.

Kopiowanie wzorów tapetowych, malowanie według modeli gipsowych w technice akwarelowej, malowanie farbami klejowemi na papierze i płótnie. Kopiowanie chromatycznie ozdobionych części architektonicznych, jak: podłóg, podpór, pilastrów, podstaw, głowic, cokołów, ścian, fryzów, gzemsów i stropów według wzorów. Malowanie wstęg, narożników, różyc, pól, wnęków i t. p. w technice akwarelowej w naturalnej wielkości i w innych używanych rozmiarach.

W rysunkach na dziale **rzeźby i modelowania** kładzie się większy nacisk na oddanie formy, aniżeli na efekt, z uwzględnieniem robót sztukateryjnych i techniki piórkowej.

Dział snycerstwa, **rok II.** Tok nauki podobny jak na dziale rzeźby ze szczególnem uwzględnieniem potrzeb snycerza. Rysowanie rzeźbionych listew, ram, tarcz, emblemów i t. p.

Rok III. Rysowanie kredką i węglem pojedyńczych części ciała ludzkiego i zwierzęcego. Szkice anatomiczne. Rysowanie piórem, tuszem i farbą przedmiotów według modeli snycerskich w widoku frontowym i bocznym z uwzględnieniem przekroi i szczegółów w naturalnej wielkości.

Rok IV. Rysowanie całych postaci ludzkich i zwierzęcych. Kompozycye według danego programu. Rysowanie wykwintnych mebli i przedmiotów snycerskich do użytku służących, w różnych widokach wraz z przekrojami. Rysowanie według zdjęć fotograficznych.

Dział stolarstwa. Rok II. Rysowanie intarsyi z uwzględnieniem kolorów drzewa według naturalnych, bejcowanych i politurowanych próbek drzewnych. Rysunek według modeli gipsowych z uwzględnieniem potrzeb stolarza.

Dział tokarstwa. Rok II. Tok nauki podobny jak na dziale stolarstwa ze szczególnem uwzględnieniem kształtów profilowanych.

Szkoła uzupełniająca wieczorna. Rok. I. Rysunki elementarne. Ornament geometryczny i roślinny. Rysunki według modeli gipsowych, zastosowane do zawodu ucznia

Rok II. Kopiowanie wzorowych przedmiotów przemysłu artystycznego z uwzględnieniem potrzeb i zawodu ucznia.

Rysunki zawodowe dla stolarzy. Krótki rys nauki o formach architektonicznych z równoczesnem wytłómaczeniem rysunkowego przedstawienia rzeczy w widokach i przekrojach. Rysowanie przedmiotów z zakresu stolarstwa budowlanego i meblowego w skali 1 : 5, 1 : 10 i 1 : 20, i wykonywanie szczegółów w naturalnej wielkości. Szkicowanie i wykonywanie według szkiców rysunków warsztatowych.

Modelowanie.

Nauka modelowania dla uczniów kursu snycerskiego rozdziela się na cztery lata w następujący sposób:

Rok I. Kopiowanie ze wzorów gipsowych prostych liści celem uchwycenia proporcyi modelu w formach najogólniejszych i przyzwyczajenia uczni do pracy w glinie, przyczem przechodzi się stopniowo do coraz trudniejszych liści akantusowych. Dokładne wykończanie modeli pod względem konturu i form

we wszystkich szczegółach i przygotowanie pracy do odlewu w gipsie.

Rok II. Kopiowanie coraz trudniejszych modeli podług wzorów gipsowych jako to: rozet, kapiteli pilastrowych, wypełnień i t. p. w naturalnej wielkości, w pomniejszeniu i w powiększeniu.

Rok III. Modelowanie rzeźb figuralnych podług odlewów gipsowych, medalionów głów w profilu, masek, biustów na tle, oraz figury dziecięce w płaskorzeźbie. Odtwarzanie trudniejszych motywów ornamentalnych w połączeniu z figurami, według rysunku lub fotografii.

Rok IV. Dalszy tok studyów z roku poprzedniego ze szczególnem uwzględnieniem indywidualnych zdolności uczniów.

Technologia drzewa.

Budowa drzewa. Rozdział i rozpoznawanie różnych gatunków krajowych drzewa. Drzewa zagraniczne. Ogólne własności drzewa, przydatnego na materyał budulcowy i do wyrobów artystycznych. O wytrzymałości, sprężystości, twardości, trwałości i łupliwości drzewa. Grzyb drzewny, gnicie i butwienie. O środkach ochronnych i potęgujących trwałość drzewa. Narzędzia do obrabiania i obróbka drzewa. Wykończenie i upiększenie wyrobów z drzewa. Szlifowanie, polerowanie, malowanie, lakierowanie, farbowanie. Obkładanie (furnirowanie), wypalanie, bronzowanie i złocenie.

Nauka o materyałach budowlanych.

Materyały główne, wiążące i poboczne. Materyały naturalne i sztuczne. Drzewo. Rozpoznawanie różnych gatunków drzewa, używanego jako materyał budowlany. O własnościach drzewa i sposobach spotęgowania jego wytrzymałości. Wyrób drzewa budulcowego. Skały. Różne gatunki kamienia krajowego. Obrobienie i użycie kamienia jako materyału budowlanego. Wapno, gips, piasek, glina. Materyały sztuczne. Cegła. Zaprawy wapienne i hydrauliczne. Cement naturalny i sztuczny, zaprawy cementowe i gipsowe. Wyroby z cementu i betonu. Żelazo i szkło, jako materyały poboczne.

Nauka konstrukcyi budowniczych.

Podział nauki budownictwa i podział konstrukcyi budowniczych. Różne rodzaje murów, warunki trwałości, stałości i wytrzymałości. Sposoby oznaczania grubości murów. Sposoby wzmacniania murów, ankrowanie. Wiązania kamieni w murze w ogólności.

Mury ceglane. Systemy układu cegieł w odwiązywaniu murów. Rodzaje i sposoby łączenia murów pod kątem. Wyprowadzanie wysad i filarów w murach bieżących, filary okienne i drzwiowe, filary wolnostojące.

Mury kominowe i wentylacyjne, rodzaje i sposoby zakładania kominów i wentylatorów, kominy fabryczne. Mury z kanałami izolującymi, mury z cegieł pustych. Mury oporowo-stokowe, cokoły i mury ozdobne. Cegła formowana i profilowana.

Posadzki, polepy, mury z kamieni dzikich, łamanych i ciosowych, mury mięszane.

Żelazo jako materyał konstrukcyjny, połączenia żelaza.

Drzewo w budownictwie: Różne sposoby łączenia drzewa budulcowego, wzmacnianie belek, belki złożone, krążyny.

Ściany drewniane i ryglowe, konstrukcye stropów drewnianych, obliczanie wytrzymałości stropów, konstrukcye podłóg.

Konstrukcye dachów, więzby dachowe, dachy mięszane Różne sposoby krycia dachów, zakładanie rynien dachowych, konstrukcye gzymsów dachowych.

Konstrukcye schodów w kamieniu, cegle i drzewie.

Sklepienia: Ogólne zasady i konstrukcye budowy sklepień oraz łuków sklepiennych. Otwory okienne i drzwiowe, konstrukcye gurtów sklepiennych. Elementa nauki o linii ciśnienia.

Sklepienia właściwe, różne rodzaje tychże oraz sposoby technicznego oznaczenia w planach.

Sklepienia kolebkowe (beczkowe), nieckowe, klasztorne, zwierciadlane, kopułowe (baniaste), sklepienia krzyżowe, pruskie i czeskie.

Sposoby zasklepiania pomiędzy gurtami, sklepienia piwniczne, zakładanie okien piwnicznych, lunety oraz sposoby wyprowadzania otworów w sklepieniach. Zasklepianie korytarzy.

Sposoby wykonywania krążyn i rusztowań, tak pod gurty jakoteż sklepienia właściwe.

Rysunki z konstrukcyi budowniczych.

Wyczerpujące rysunkowe opracowanie przedmiotu na podstawie odnośnych progamów, zadań i szkiców, ze szczególnem zastósowaniem do rodzaju rzemiosła; przedstawienie rzeczy w rzutach, przekrojach, oraz rysunku isometrycznym, a w skali rysunku, najprzystępniejszej do zastósowania praktycznego.

Nauka form architektonicznych.

Wstęp, pojęcie formy architektonicznej, konieczność wzajemnej łączności konstrukcyi z architekturą. Pojęcie, rodzaje, sposoby rysowania i charakterystyka elementów architektonicznych. Podział architektoniczny w kierunku poziomym, gzymsy, prawo trójdzielności architektonicznej.

Podział architektoniczny w kierunku pionowym, pojęcie kolumny, filara i pilastru, dolna średnica jako miara zasadnicza, pojęcie systemu (porządku) architektonicznego jako całości, prawo trójdzielności, podbudowa, śródbudowa, nadbudowa.

Pojęcie stylu jako piętna budowy, krótki pogląd na style starożytne: grecki i rzymski jako podstawę do zrozumienia form epoki odrodzenia.

Systemy (porządki) architektoniczne: toskański, dorycki, joński, koryntski, kompozytowy, epoki odrodzenia form rzymskich podług wzorów Vignoli, szczegółowe przedstawienie charakterystycznych znamion, sposobów konstrukcyjnego rysowania głowic (kapiteli), wzajemnej wspólności typowej, przy równoczesnem porównaniu z formami greckiemi na odnośnych wzorach.

Karyatydy, atlanty, hermy, konsole i t. p. szczegóły artystyczno-dekoracyjne, jako motywa architektoniczne. Zasady tworzenia całości architektonicznych ze szczególnem uwzględnieniem podziału płaszczyzny.

Rysunki form architektonicznych.

Szczegółowe opracowanie rysunkowe przedmiotu, na podstawie odnośnych szkiców i rysunków z tablicy za pomocą najprzystępniejszych metod technicznego wykonania rysunku, przy-

czem kładzie się szczególną wagę na łatwe przedstawienie a dokładne zrozumienie plastyki form architektonicznych. Rysowanie systemów architektonicznych przy zachowaniu jednej miary i zupełnem zestawieniu całości, celem łatwego zrozumienia rzeczy i przyswojenia ustosunkowania. (Przeciętnie opracowuje jeden uczeń 12 tablic rysunkowych).

Kaligrafia.

Pismo polskie podług wzorów Nowickiego, pismo niemieckie i pismo rondowe według Greinera. Pismo drukowane, igłowe i ozdobne.

V. WARSZTATY I PRACOWNIE SZKOLNE.

W skład organizmu c. k. Państwowej Szkoły przemysłowej wchodzą w myśl statutu tejże szkoły na razie 4 oddzielne warsztaty, a mianowicie: *a)* dla ślusarstwa budowlanego i artystycznego; *b)* dla stolarstwa budowlanego i meblowego; *c)* dla tokarstwa i *d)* dla snycerstwa. Oddział dla kobiet połączony jest nadto z pracownią robót ręcznych; *e)* dla haftów i *f)* dla koronek.

Nauka warsztatowa stanowi wprawdzie ważną część organiczną programu szkoły, niema jednak wyłącznej przewagi nad innymi przedmiotami, objętymi planem nauki. Szkoła, jako zakład kształcący, tem różni się od warsztatu prywatnego, że nie spuszczając z oka celów praktycznych, podaje zarazem uczniom w formie możliwie przystępnej te niezbędne wiadomości, które obok rysunku zawodowego dają podstawę do samoistnej pracy i twórczości przemysłowej. Zadaniem warsztatów szkolnych jest tedy wychowanie rzemieślników nie tylko biegłych w rzemiośle i obeznanych wszechstronnie z techniką odnośnego zawodu, ale przedewszystkiem rzemieślników inteligentnych, zdolnych kiedyś zająć wybitniejsze stanowiska na polu produkcyi przemysłowej w kraju.

Warsztaty tutejszej szkoły mają do dyspozycyi siłę mechaniczną, której dostarcza motor gazowy o sile 8 koni. Urządze-

nie dotychczasowe niezupełnie jeszcze wykończone, którego wartość wynosi przeszło 18.000 zł. w. a. przedstawia się w następujący sposób:

a) Pracownia ślusarska posiada prócz potrzebnej liczby śrubsztaków, jedne nożyce zwyczajne do blachy, a drugie duże o długości noży 1 *m*, dalej wiertarkę ręczną, wiertarkę do transmisyi przystosowaną i takąż wiertarkę o szybkim obrocie; tokarkę wyrównywującą (z śrubą kierowniczą), dwie tokarki mniejsze z deptakiem i transmisyą oraz 2 toczydła do szlifowania. Oddzielnie umieszczona kuźnia posiada 1 ognisko przenośne, 3 ogniska żelazne, zasilane wspólnym wentylatorem, a nadto jedno z tych ognisk posiada oddzielny miech kowalski cylindrowy i może być używane niezależnie od ruchu transmisyi.

b) Pracownia stolarska posiada 20 warsztatów, kompletnie wyposażonych we wszystkie narzędzia potrzebne, piłę cyrkularną, piłę taśmową i uniwersalną heblarkę konstrukcyi Hofherra & Schrantza, ręczną maszynę do ciągnienia profili, a wreszcie 2 toczydła do ostrzenia narzędzi.

c) Pracownia tokarska posiada 6 tokarek drewnianych i jedną żelazną z przyrządem do toczenia przedmiotów owalnych i 1 toczydło do ostrzenia narzędzi, poruszane za pomocą transmisyi.

d) Pracownia snycerska rozporządza 24 warsztatami snycerskimi, dwoma toczydłami do ostrzenia dłut i wszelkimi potrzebnymi przyborami.

PROGRAM NAUKI PRAKTYCZNEJ.

a) Ślusarstwo. Praktyczne ćwiczenia przy śrubsztaku, a mianowicie w używaniu pilnika, dłuta ślusarskiego, młotka i tłuczków (Bunzen) etc. Ćwiczenia w używaniu maszyn pomocniczych. Ćwiczenia we wytłaczaniu, rytowaniu, cyzelowaniu i nagryzaniu kwasami. Sporządzanie okuć prostych i ozdobnych do okien, drzwi i mebli, zamków konstrukcyi zwykłej i skomplikowanej. Wykonywanie według osobnych rysunków przedmiotów budowlanych, oraz mniejszych przedmiotów ozdobnych do użytku służących, jak kasety, lichtarze, latarnie etc.

Ćwiczenia w kuźni rozciągają się na utrzymywaniu ogniska w należytym stanie, pomaganiu przy kuciu, spogrzewaniu (szwaj-

sowaniu) żelaza, odkuwaniu narzędzi ślusarskich, kuciu przy pomocy form, staleniu, hartowaniu, lutowaniu. Nadto wykonywują się kute ornamenta, liście, rozety, kwiaty i t. d.; kraty proste i ozdobne w różnem zastosowaniu, świeczniki, krzyże i inne przedmioty, jednak o tyle, o ile to celom szkoły odpowiada.

Nauka praktyczna udziela się z uwzględnieniem bądź kierunku budowlanego, bądź artystycznego, stosownie do tego, jakiemu zawodowi uczeń poświęcić się zamierza, oraz z uwzględnieniem zdolności ucznia postępując zawsze systematycznie od rzeczy łatwiejszych do trudniejszych. Zważa się przytem z jednej strony na dokładność wykonania, a z drugiej na poprawność form i zapoznanie ślusarzy artystycznych z techniką dawnych mistrzów tego zawodu.

b) S t o l a r s t w o. Sposób używania wszelkich narzędzi stolarskich, szlifowanie ich i ostrzenie pił. Obrabianie drzewa za pomocą piły, hebla i dłuta, systematyczne przerabianie wszelkich połączeń drzewnych, ważnych dla stolarstwa budowlanego i meblowego, kitowanie, klejenie, szlifowanie i politurowanie, bajcowanie drzewa, wykładanie (furnirowanie), żłobkowanie i profilowanie, szlifowanie i politurowanie różnych profili, wypalanie (Brandtechnik). Intarsye z drzewa, metalu i kości słoniowej.

Wykonywanie według osobnych rysunków okien, drzwi, bram i pułapów, drobnych sprzętów, mebli prostych i wykwintnych, pojedynczo oraz całych urządzeń pokojowych, wszelako tylko w granicach, nie przekraczających celów szkolnych. — Uczniowie działu stolarskiego pobierają także elementarnej nauki w tokarstwie.

Nauka uwzględnia osobno zadania stolarzy budowlanych i meblowych i czyni zadość wymaganiom co do dokładności roboty i pewności wykonania. W późniejszym okresie nauki przynagla się uczni do przyswojenia sobie potrzebnej w życiu przemysłowca szybkości w wykonywaniu.

c) T o k a r s t w o. Zapoznanie uczni z tokarką i ćwiczenia w używaniu narzędzi takarskich. Obrabianie różnych gatunków i rodzai drzewa na tokarce, przerabianie systematycznego toku nauki, złożonego z prostych form i bogato profilowanych, toczenie pierścieni i kul, cięcie gwintów, toczenie przed-

miotów owalnych, wiązania form toczonych, szlifowanie, bajcowanie i politurowanie na tokarce.

Sporządzanie według rysunków drobnych przedmiotów do użytku służących i zbytkowych, jako to: podstawek, talerzy, puszek, futerałów, lichtarzy, szachów i t. d. Wykonywanie części toczonych do sprzętów i mebli, form toczonych z zakresu budowlanego, jak balustrad, zakończeń architektonicznych i t. p. Toczenie pianki, rogu, kości i bursztynu i wyrabianie z tych materyałów różnych przedmiotów jak: fajek, cygarniczek, kul bilardowych, rączek do lasek i t p. Uczniowie działu tokarskiego pobierają także nauki snycerctwa, celem uzdolnienia ich do przyozdabiania przedmiotów toczonych, a więc samoistnego wykonywania t. zw. tokarstwa galanteryjnego.

d) Snycerstwo. Wprawa w używaniu różnych dłót snycerskich i przerobienie elementarnego toku nauki. Kopiowanie wzorów snycerskich prof. Klotza z uwzględnieniem starannego wykończenia kształtów. Liść akantusowy w części, całości i w rozwoju ornamentalnym, kopiowanie ornamentów snycerskich według modeli gipsowych z uwzględnieniem części figuralnych. Ornamenta wzorowe w płaskorzeźbie, w pełnej rzeźbie i w technice à jour. Kapitele, fryzy, rozety, podpórki i t. p. Części figuralne ciała ludzkiego według wzorów prof. Klotza. Całe figury ciała ludzkiego, figury zwierzęce w części i całości. Ćwiczenia w zastosowaniu ornamentu do upiększenia przedmiotów codziennego użycia. Łączenie figur z ornamentem roślinnym. Rozwiązywanie zadań snycerskich w ozdabianiu wyrobów stolarskich. Samoistne kompozycye.

ROBOTY KOBIECE.

e) Hafciarstwo. *Rok I.* Ściegi Holbeina. Mereszka szwedzka z zarabianiem brzegów w kanwie i wszywaniem szutasiu. Frędzle nasilane i naturalne; sznureczek i kutasik jedno, dwu i trzykolorowy. Węzeł krągły, mieniany, w zęby, z plecionką, z plecionką podwiązany, tasiemeczka półwęzła płaskiego, tasiemeczka całego węzła płaskiego, węzeł płaski mieniany, podwijany, podkładany, zawijany; węzeł płaski i krągły z dodawanemi nitkami w róg, węzeł Izabela i rozmaite zestawienia. Tamburowanie jedną, dwoma i trzema nitkami, złotem, srebrem i

jedwabiem. Mereszka rumuńska, wzory obwijane, przetykane i podkładane. Ścieg gałązkowy, kutasikowy i smyrneński w krosnach. Prowadzenie książki robót. Przenoszenie wzorów na materyę.

Rok II. Haft kolorowy i haft biały rozmaitymi ściegami, ażury szwajcarskie, wykonywanie monogramów. Frędzle macramė, szutaś grecki, siatki, koronki hiszpańskie. Prowadzenie książki robót i przenoszenie wzorów na materye. Wykłuwania wzorów.

Rok III. Punto tirato, haft Janina, grecki, arabski, węzełkowy, perski, haft sznelką, chiński, japoński i rococo. Haft tasiemeczkami, cieniowany i marokański. Prowadzenie książki robót, przenoszenie wzorów na materye i wycinanie w kartonie.

Rok IV. Zarabianie koronek szytych Haft cieniowany, malowidło igłą. Aplikacya w rękach, bez sznureczka, ze sznureczkiem i wkładanie sukna w sukno. Aplikacya w krosnach, obszywanie sznureczkiem jedwabnym, muszelkami jedwabnemi, sznurkiem złotym, zarabianie tła i wzorów różnymi ściegami, obhaftowywania atłaskiem. Haft złoty w różnych wzorkach i ściegach, zarabianie ściegów starożytnych i siateczek; naśladowanie tkanin, monogramy i herby. Prowadzenie książki robót, przenoszenie wzorów na materyą i wycinania materyi.

f) K o r o n k a r s t w o. Tasiemka z brzegiem, z pikotami, z kryciami, ząbki z warkoczyków, krągłe i śpiczaste, tasiemka gipiurowa. Koronki weneckie z nici i bawełny z tasiemeczką pojedyńczą, sznurkiem i warkoczykiem; z jedwabiu i z jedwabiu ze złotem. Koronki idryjskie w różnem wykonaniu. Elementa koronek duchesse z tłem i bez tła z jedwabiu i nici. Koronki czeskie i wstawki z tych koronek.

Koronki duchesse z tłem i bez tła jedwabne i niciane. Koronki reticella, od najgrubszych do najcieńszych z nici, jedwabiu i złota. Koronki gipiurowe, brukselskie i relief z jedwabiu i nici.

Koronki igłowe, konturowanie, ścieg płócienkowy, tiulowy, ażurowy, dzierganie, ząbki i pajączki; koronki weneckie z jedwabiu złotego i kolorowego, koronki z tiulem ręcznym i fabrycznym, koronki relief.

VI. SKŁAD GRONA NAUCZYCIELSKIEGO, URZĘDNIKÓW I SŁUŻBY Z KOŃCEM R. SZ. 1893/4.

DYREKTOR.

Gorgolewski Zygmunt, c. k. Dyrektor, architekt, król. pruski Radca budownictwa, członek Rady Nadzorczej Muzeum przemysłowego miejskiego.

NAUCZYCIELE.

Tschirschnitz Wincenty, tyt. Dyrektor, przełożony działu artystycznego (ad personam) i c. k. rzeczywisty nauczyciel VIII kl. rangi. Uczył rysunków w publicznej sali dla kobiet i na I kursie działu budowlanego, w półroczu zimowem tygodniowo godzin 20, w letniem godzin 14.

Kłapkowski Władysław, c. k. profesor, członek komisyi egzaminacyjnej dla nauczycieli szkół ludowych pospolitych i wydziałowych, docent miejskiej szkoły przemysłowo-handlowej, członek głównego Zarządu Towarzystwa pedagogicznego. Uczył rysunków wolnoręcznych, buchhalteryi, arytmetyki i kaligrafii w półroczu zimowem 25, w letniem 14 godzin tygodniowo.

Münnich Tadeusz, c. k. rzeczywisty nauczyciel, architekt. Uczył nauki o formach architektonicznych, konstrukcyi i rysunków budowniczych, w półroczu zimowem 30, w letniem 6 godzin tygodniowo.

Pietsch Edward, c. k. rzeczywisty nauczyciel, artysta malarz. Uczył rysunków wolnoręcznych, artystycznych, figuralnych i zawodowych w półroczu zimowem i letniem po 23 godzin tygodniowo.

Widt Seweryn, c. k. rzeczywisty nauczyciel, inżynier cywilny; zastępca profesora na Politechnice. Uczył geometryi, rysunków geometrycznych, nauk przyrodniczych i nauki o materyałach budowlanych w półroczu zimowem 24, w letniem 9 godzin tygodniowo.

Bronikowski Kaźmirz, c. k. rzeczywisty nauczyciel. Uczył języka polskiego i niemieckiego; w półroczu zimowem 28, w letniem 22 godzin tygodniowo.

Bruchnalski Kaźmirz, c. k. nauczyciel i kierownik warsztatów, docent miejskiej szkoły przemysłowo-handlowej, członek

Wydziału Towarzystwa nauczycieli szkół wyższych. Uczył rachunków przemysłowych i technologii w półroczu zimowem 12, w letniem 10 godzin tygodniowo.

Wiśniowiecki Tadeusz, c. k rzeczywisty nauczyciel, artysta-rzeźbiarz. Uczył modelowania w półroczu zimowem i letniem po 24 godzin tygodniowo.

Mostowski Tadeusz, c. k. rzeczywisty nauczyciel, koncesyonowany budowniczy. Uczył rysunków zawodowych dla stolarzy i tokarzy; tudzież rysunków budowlanych zawodowych i prowadził naukę konstrukcyi i rysunków budowniczych w półroczu zimowem 29, w letniem 19 godzin tygodniowo.

Rybkowski Tadeusz, nauczyciel, artysta-malarz. Uczył rysunków wolnoręcznych w obu półroczach po 24 godzin tygodniowo.

NAUCZYCIELE ZAWODOWI.

Bełtowski Juliusz, c. k. nauczyciel zawodowy X kl. rangi, artysta-rzeźbiarz. Prowadził naukę w atelier snycerskiem w półroczu zimowem 36, w letniem 42 godzin tygodniowo.

SUPLENCI.

Głowacki Justyn, egzaminowany z geometryi wykreślnej dla wyższych szkół realnych. Uczył geometryi, rysunków geometrycznych, geometryi wykreślnej, algebry i kaligrafii, w półroczu zimowem 28, w letniem 12 godzin tygodniowo.

Kühn Henryk, artysta-malarz. Uczył rysunków i kaligrafii w półroczu zimowem 35, w letniem 29 godzin tygodniowo.

NAUCZYCIELKI.

Rybak Katarzyna. Udzielała nauki haftów w półroczu zimowem 26, w letniem 32 godzin tygodniowo.

Knée Marya. Udzielała nauki koronek w półroczu zimowem 28, w letniem 34 godzin tygodniowo.

Komorowska Helena. Uczyła rysunków w obu półroczach po 24 godzin tygodniowo.

WERKMISTRZE.

Żaak Henryk, c. k. werkmistrz XI kl. r. dla nauki stolarstwa. Udziela nadto rysunków zawodowych dla stolarzy na

kursie wieczornym uzupełniającym w obu półroczach po 4 godziny tygodniowo.

Stach Szczepan, werkmistrz dla nauki ślusarstwa artystycznego.

Król Michał, werkmistrz dla nauki tokarstwa.

Kowalski Grzegorz, werkmistrz dla nauki ślusarstwa budowlanego.

Marynicz Bolesław, werkmistrz dla nauki ślusarstwa artystycznego.

URZĘDNICY.

Jarek Stanisław, emer. asystent c. k. kolei państwowych, urzędnik administracyjny Dyrekcyi.

SŁUŻBA.

Warnicki Wilhelm, portyer.

Hnatów Jerzy, I. sługa szkolny.

Ostrowski Michał, II. sługa szkolny.

Himmel Ludwik, III. sługa szkolny, oraz dozorca ogrzewalni centralnej i motoru wodociągowego.

VII. SPRAWY OSOBISTE
I CZYNNOŚĆ POZASZKOLNA CZŁONKÓW GRONA NAUCZYCIELSKIEGO.

Dyr. Gorgolewski Zygmunt, był czynny jako stały członek komisyi budowlanej na powszechnej Wystawie krajowej. Dla tejże wystawy wykonał: szkic na halę maszyn, projekt na cukiernię p. Scholtza z Przemyśla, tudzież projektował i prowadził budowę następujących budynków: pawilonu c. k. krajowej Rady szkolnej, wzniesionego kosztem J. E Pana Namiestnika, Kazimierza Hr. Badeniego, pawilonu dla uniwersytetów i politechniki, pawilonu dla Wydziału krajowego, pawilonu dla P. Andrzeja Hr. Potockiego z Krzeszowic a wreszcie głównej bramy wystawowej. Nadto pracował dalej nad przygotowaniami do restauracyi kościoła archikatedralnego w Gnieźnie.

Prof. Tschirschnitz Wincenty, tytularny Dyrektor, wykonał: 1. Rysunek do szalu koronkowego na motywach polskich pasów. 2. Rysunek do koronkowej (duchesse) chusteczki. 3. Rysunki przedmiotów wykopanego skarbu złotego w Michałkowcach, przeznaczone do publikacyi tegoż skarbu,

będącego własnością J. E. Pana Włodzimierza hr. Dzieduszyckiego.

Prof. Kłapkowski Władysław, zestawił wzory do nauki rysunków wolnoręcznych, oparte na motywach ludowych i renesansowych, wydane przez c. k. Radę szkolną krajową do użytku w szkołach ludowych. Serya I.

Wykonał seryą wzorów w zastósowaniu do palonej techniki na motywach ludowych w Galicyi wschodniej. Rozporządzeniem J. E. Pana Ministra W. i Ośw. z dnia 25. stycznia 1894 L. 26110 powołany został do udzielania nauki rysunków odręcznych dla nauczycieli, sposobiących się do składania egzaminu do szkół wydziałowych z grupy III, a rozporządzeniem z dnia 10. marca 1894 L. 2362 poruczono mu kierownictwo kursu dla nauczycieli z grupy III, urządzonego staraniem c. k. Rady szkolnej krajowej w ciągu wakacyi w c. k. Państwowej Szkole Przemysłowej we Lwowie.

Prof. Münnich Tadeusz, opracował na wezwanie c. k. Rady szkolnej krajowej plany normalne dla szkół ludowych a) jednoklasowej drewnianej, b) dwuklasowej murowanej, z podaniem odnośnych przedmiarów i wykazem materyałów. Plany powyższe, wraz z wykonanym podług nich modelem szkoły drewnianej zostały wystawione na powszechnej Wystawie krajowej, w pawilonie c. k. Rady szkolnej krajowej. Z polecenia c. k. Rady szkolnej krajowej, zestawił warunki: „Jak należy budować i urządzać, i w jakie sprzęty zaopatrywać budynki szkół ludowych“, które mają służyć za podstawę do wydania odpowiednich przepisów. Równocześnie został zaproszony na członka odnośnej sekcyi.

Wykonał: Projekt i szczegóły fasady kamienicy Wgo Hausera przy ulicy Kurkowej we Lwowie; zdjęcie sytuacyi zabudowań fabrycznych i przemysłowych, oraz wykonanie odnośnych planów dla rafineryi spirytusu i fabryki wódek pod firmą „Mikolascha Następcy“ we Lwowie; projekt marki ochronnej, oraz urządzenia grupy wystawowej dla fabryki wyrobów środków spożywczych w Bogdanówce pod Lwowem. — Projekt garnituru złotego, złożonego: z broszy, branzolety i kolczyków, odznaczony drugą nagrodą na konkursie dla wyrobów złotniczych, ogłoszonym przez miejskie Muzeum Przemysłowe

w Krakowie. — Opracował plany, wykonuje szczegóły oraz prowadzi architektoniczne kierownictwo budowy gotyckiego kościoła i klasztoru pp. Karmalitanek we Lwowie.

Wykonał tablice ścienne systemów architektonicznych do użytku przy wykładach nauki o formach architektonicznych.

Pełnił funkcyę członka sądu konkursowego, dla oceny planów na budowę domu Towarzystwa Bratniej pomocy słuchaczów Politechniki

Prof. Pietsch Edward, wykonał w roku 1893/4 następujące prace: Projekt ze wszystkiemi szczegółami na lustro filarowe stojące, na motywach indyjskich, bogato rzeźbione dla powszechnej Wystawy we Lwowie.

Witrynę wystawową dla ekspozycyi wyrobów młynarskich na powszechną Wystawę krajową we Lwowie, wraz z szczegółami; wreszcie kilka portretów i projektów dla przemysłu artystycznego, a między tymi projekt intarsyi, wykonanej na płycie stołu dębowego, przez uczniów działu stolarskiego dla Wystawy krajowej.

Prof. Widt Seweryn, wykładał „geodezyę wyższą“ w c. k. Szkole politechnicznej, tudzież „inżynieryę“ w krajowej Szkole gospodarstwa lasowego. Oprócz tego był czynnym jako inżynier budowy i rzeczoznawca sądowy dla spraw budownictwa i inżynieryi.

Prof. Bruchnalski Kaźmirz, napisał podręcznik pod tytułem: „Książka do nauki szkolnej języka niemieckiego dla ślusarzy“ 8^0, str. 108.

Prof. Rybkowski Tadeusz, ur w roku 1848 w Kielcach w Królestwie Polskiem. Nauki ukończył, złożywszy tamże w gimn. realnem egzamin dojrzałości z odznaczeniem Następnie był w Kielcach rok jeden nauczycielem w 5-klasowym prywatnym instytucie Hillera. W roku 1868 udał się na Wydział fizykalno-matematyczny w Warszawie, gdzie równocześnie w sekcyi budowniczo-inżynierskiej aplikował i jako taki przy zakładaniu ogrodów miejskich był zajęty wykonaniem specyalnych plastycznych planów miasta Warszawy. Ukończywszy III. kurs Szkoły Głównej przeszedł w prywatną praktykę budowniczo-inżynierską, poczem w roku 1872 wyjechał do Krakowa i zapisał się

tamże do ówczesnej szkoły malarskiej. W roku 1875 przeniósł się do Wiednia i oddawszy się specyalnie malarstwu, pracował w pracowniach profesora Lefflera, Kautskiego, Burghardta i prof. Makarta. W roku 1878 urządził własną pracownię i wykonał wiele prac malarskich rodzajowych i dekoracyjnych a między temi: adres na pergaminie od kolegów i przyjaciół dla prof. Makarta, fryz dekoracyjny do statystycznego obrazu zawiei śnieżnych dla generalnej Dyrekcyi kolei Karola Ludwika na wystawę paryską; w roku 1879 adres od ziemi przemyskiej dla jubilata J. I. Kraszewskiego i 3 karty adresowe kolei galicyjskich, na uroczystość srebrnego wesela Najjaśniejszego Państwa; w roku 1880: projekt dekoracyi dworców kolejowych wzdłuż linii Kraków-Lwów, podczas przyjazdu Najjaśniejszego Pana, tudzież ozdobny katalog wystawy etnograficznej w Kołomyi, której również kierownictwo artystyczne objął; w roku 1881: wykonał akwarelę, ofiarowaną przez Wydział krajowy J. C. W. następcy tronu Arcyksięciu Rudolfowi w dzień zaślubin, przedstawiającą wesele huculskie przed Najjaśniejszym Panem w Kołomyi. — Od roku 1883 do 1887 wykończył różne obrazy rodzajowe, mianowicie: Banderya huculska, prowadząca pociąg Najjaśniejszego Pana do Kołomyi; Targ w Przemyślu; Fryz do sali jadalnej Br. Poppera, 3 karty akwarelowe do albumu Arcyksięcia Rudolfa. W roku 1884 przyjął obywatelstwo austryackie. W roku 1888 rozpoczął obraz: Targ „Am Hof“ dla c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświecenia, wykonał kilka restauracyi malowideł i kilka większych portretów Familii Cesarskiej, jak również kilka płócien dekoracyjnych w pałacu c. k. Ministerstwa Skarbu.

W roku 1892 ukończył obraz „Am Hof“ i kilka zamówień prywatnych; w roku 1893 mianowany został reskryptem Wysokiego c. k. Ministerstwa Wyznań i Ośw. z dnia 9· sierpnia 1893 L. 16030 prow. nauczycielem malarstwa dekoracyjnego i rysunku wolnoręcznego przy c. k. Państwowej Szkole Przemysłowej we Lwowie i zajmuje się odtąd oprócz zajęciami nauczycielskiemi także artystycznem kierownictwem dekoracyi powszechnej Wystawy krajowej i wykonaniem trzech większych obrazów dekoracyjnych dla pawilonu naftowego.

Prof. Mostowski Tadeusz, ur. 21. listopada 1860 r. w Liszkach w Wiel. Ks. Krakowskiem, szkoły średnie ukończył w Krakowie, oficerską w Bernie, następnie Wydział architektury na Politechnice lwowskiej, a złożywszy przepisany egzamin był asystentem prof. G Bisanza dla konstrukcyi budowniczych w c. k. Szkole politechnicznej we Lwowie. Po odbyciu praktyki budowlanej uzyskał konsens na budowniczego miejskiego we Lwowie. Reskryptem Wys. c. k. Ministerstwa Wyzn. i Ośw. z dnia 23. grudnia 1893 r. mianowany został prow. nauczycielem w c. k. Państwowej Szkole Przemysłowej, a reskr. Wys. c. k. Ministerstwa Wyzn. i Ośw. z dnia 20. czerwca 1894 L. 13.229 rzeczywistym nauczycielem tegoż zakładu. Wykonał projekta domów czynszowych dla Lwowa i Sambora, projekt szkoły ludowej nagrodzony listem pochwalnym na wystawie hygienicznej we Lwowie r. 1888; projekt cerkwi murowanej dla gminy Wołoszynowa; szkołę ludową dla Rudnik i plan sytuacyjny dla powsz. Wystawy krajowej we Lwowie, odznaczony drugą nagrodą. Jako architekt i konces. budowniczy projektował i kierował budowami, jak: dwór w Czerlanach, willa Lilienów na Zofijówce, łazienki i łaźnia parowa przy ul. Kotlarskiej we Lwowie, pawilon kolonii polsko-amerykańskiej oraz „Saloon“ na wystawie, nadto kierował budową internatu w Dublanach.

Knee Marya, nauczycielka; wykonała kołnierz koronkowy igłą robiony, przeznaczony na Wystawę powszechną krajową we Lwowie.

Stach Szczepan, werkmistrz; projektował dwie kraty ozdobne w stylu renesansowym dla handlu win p. Stadtmüllera we Lwowie, jakoteż wykonał krzyż nagrobkowy, kuty, w stylu niemieckiego renesansu, według własnego projektu.

Marynicz Bolesław, ur. we Lwowie r. 1857, ukończył tamże I. klasę szkoły realnej, poczem wstąpił do zawodu rusznikarskiego, w którym pracował nasamprzód w znaczniejszych firmach tego rodzaju, następnie jako wojskowy, przez trzy lata w c. k. arsenale we Wiedniu. Po odbyciu służby wojskowej kształcił się w zawodzie maszynowo-ślusarskim przy żelaznej kolei. W roku 1884 wysłany został jako stypendysta Wys. c. k. Ministerstwa

Wyzn. i Ośw. i Wys. Wydziału krajowego do c. k. szkoły zawodowej ślusarskiej do Krolowego Grodu (Königgrätz) w Czechach, którą w roku 1887 ukończył, poczem w tym samym roku dekretem Wysokiego c. k. Ministerstwa Wyzn. i Ośw. do c. k. szkoły zawodowej ślusarskiej w Świątnikach jako werkmistrz przydzielony został. Podczas pobytu swego w Świątnikach projektował kilka znaczniejszych prac z zakresu artystycznego ślusarstwa, jakoteż narzędzi pomocniczych dla przemysłu tamtejszego, które przez c. k. szkołę zawodową w Świątnikach wykonane zostały. Z dniem 1. stycznia 1894 przeniesiony został do c. k. Państwowej szkoły Przemysłowej we Lwowie jako werkmistrz dla działu artystycznego ślusarstwa.

Kowalski Grzegorz, ur. w Turzy Wielkiej r. 1866, ukończył II. klasę gimnazyalną we Lwowie, poczem odbył praktykę ślusarską i pracował przez lat kilka w znaczniejszych lwowskich firmach ślusarskich i mechanicznych. Jako mechanik sprawował obowiązki werkmistrza w znanych we Lwowie fabrykach maszyn i narzędzi rolniczych. Wysłany następnie jako stypendysta Wys. c k. Ministerstwa Wyzn. i Ośw. dla dalszego kształcenia się zawodowego do Wiednia, ukończył w c. k. Technologicznem Muzeum Przemysłowem tamże, kurs specyalny dla ślusarstwa budowlanego, poczem w roku 1893 zamianowany został przez Wysokie c. k. Ministerstwo W. i Ośw. werkmistrzem dla działu ślusarstwa budowlanego przy c. k. Państwowej Szkole Przemysłowej we Lwowie.

VIII. WYKAZY STATYSTYCZNE.

1. ŚRODKI NAUKOWE I ZASOBY SZKOŁY Z KOŃCEM ROKU 1893.

1. Urządzenia wewnętrzne, 1231 sztuk, wartości	9 227	zł. 30	ct.
2. Środki naukowe 1097 okazów wartości	5.147	„ 49	„
3. Biblioteka liczy dzieł 401, wartości . . .	6.915	„ 68	„
4. Narzędzia, warsztaty stolarskie i tokarnie do drzewa 249 okazów, wartości	3.565	„ 24	„

5. Urządzenie działu haftów i koronek, 95 okazów, wartości . . . . 536 zł. 71 ct.
6. Maszyny, urządzenia mechaniczne, narzędzia i urządzenia warsztatowe działu ślusarskiego, 153 okazów wartości . . . . 12.035 „ 67 „

Ogólna wartość środków nauk, i zasobów szkoły 37.528 zł. 09 ct.

Nadto zostały wszystkie środki naukowe, biblioteka, urządzenia i warsztaty w ciągu roku 1894 znacznie wzbogacone.

2. WYKAZ
frekwencyi uczniów w roku szkolnym 1893/4.

Działy		Kurs I.	Kurs II.	Kurs III.	Kurs IV.	Razem uczniów	Razem uczenic	Ogółem
Dział budowlany	dla murarzy	11	9	12	—	32	—	
	„ cieśli	2	3	—	—	5	—	
	„ kamieniarzy	—	—	1	—	1	—	38
Dział artystyczno-przemysłowy	dla rysunków i modelowania . . .	28	9	6	—	43	—	
	„ snycerstwa	10	5	2	3	20	—	
	„ stolarstwa	13	5	5	—	23	—	
	„ tokarstwa	4	1	2	—	7	—	
	„ ślusarstwa . . . . , .	21	13	—	—	34	—	127
Dział hafciarstwa, uczenice	zwyczajne	9	2	3	5	—	19	
	nadzwyczajne	—	—	—	—	—	7	26
Dział koronkarstwa, uczenice	zwyczajne	7	5	—	—	—	12	
	nadzwyczajne	—	—	—	—	—	1	13
Publiczna sala rysunków i model.	dla pań	—	—	—	—	—	81	
	dla panów	—	—	—	—	28	—	109
Szkoła przemysłowa uzupełniająca	dla działu budowlanego	16	9	—	—	25	—	25
	dla działu artystycznego	59	20	—	—	79	—	79
5-cio miesięczny kurs matematyczno-rysunkowy dla nauczycieli szkół ludowych		—	—	—	—	49	—	49
Razem . . .		180	80	31	8	346	120	466

3. KLASYFIKACYA.

Poszczególne działy	Liczba uczniów zapisanych z początkiem roku	Wynik klasyfikacyi z końcem roku: pomyślny	niepomyślny	liczba poprawek	nieklasyfikowano
A. Dział budowlany.					
I. kurs: Murarstwa . . . 11 uczniów Ciesielstwa . . . 2 „ Kamieniarstwa . . — „	13	12	—	—	1
II. kurs: Murarstwa . . . 9 uczniów Ciesielstwa . . . 3 „ Kamieniarstwa . . — „	12	9	—	1	2
III. kurs: Murarstwa . . . 12 uczniów Ciesielstwa . . . — „ Kamieniarstwa . . 1 „	13	11	—	1	1
B. Dział przemysłu artystycznego.					
I. kurs: Dział rysunków, modelowania i malarstwa dekor. 28 uczniów „ snycerstwa 10 „ „ stolarstwa 13 „ „ tokarstwa 4 „ „ ślusarstwa 21 „	76	19	8	6	43
II. kurs: Dział rysunków, modelowania i malarstwa dekor. 9 uczniów „ snycerstwa 5 „ „ stolarstwa 5 „ „ tokarstwa 1 „ „ ślusarstwa 13 „	33	21	1	2	9
III. kurs: Dział rysunków, modelowania i malarstwa dekor. 6 uczniów „ snycerstwa 2 „ „ stolarstwa 5 „ „ tokarstwa 2 „	15	9	1	2	3
IV. kurs: Dział snycerstwa 3 „	3	14	—	—	—
C. Dział haftów.					
I. kurs . . . . 9 uczenic II. kurs . . . . 2 „ III. kurs . . . . 3 „ IV. kurs . . . . 5 „	19	14	—	—	5
D. Dział koronek.					
I. kurs . . . . 7 uczenic II. kurs . . . . 5 „	12	9	—	—	3
Razem	196	107	10	12	67

4. ILOŚĆ UCZNIÓW

podług narodowości i miejsca stałego pobytu.

Poszczególne działy	Narodowość			Stały pobyt	
	polska	ruska	niemiecka	miejscowi	zamiejscowi
A. Dział budowlany.					
Kurs I.	13	—	—	4	9
„ II.	12	—	—	9	3
„ III.	12	1	—	4	9
B. Dział przemysłu artystycznego.					
Kurs I. a / „ I. b	70	6	—	31	45
„ II.	29	4	—	15	18
„ III.	14	1	—	5	9
„ IV.	3	—	—	—	3
C. Dział haftów.					
Kurs I.	8	1	—	7	2
„ II.	2	—	—	2	—
„ III.	3	—	—	2	1
„ IV.	4	—	—	2	2
„ nadto uczenic nadzwyczajnych	8	—	—	7	1
D. Dział koronek.					
Kurs I.	6	—	—	5	1
„ II.	3	1	—	3	1
„ Nadto uczenic nadzwyczajnych	3	—	—	3	—
E. Publiczna sala rysunków i modelowania.					
Sala rysunków dla kobiet	78	1	2	72	9
Sala rysunków i modelowania dla mężczyzn	17	11	—	15	13
F. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.					
I. Dział przemysłu budowlanego.					
Kurs I.	15	1	—	10	6
„ II.	7	1	1	6	3
II. Dział przemysłu artystycznego					
Kurs I.	47	9	3	42	17
„ II.	15	3	2	12	8
G. Specyalny kurs 5cio miesięczny matematyczno-rysunkowy dla nauczycieli szkół ludowych.					
Uczestnicy kursu	38	11	—	7	42
Razem	407	51	8	264	202

5. ILOŚĆ UCZNIÓW

podług wyznania z podaniem przeciętnego wieku w poszczególnych działach.

Poszczególne działy	Wyznanie					Wiek uczniów
	rz. kat.	gr. kat.	ewang.	mojżesz.	Razem	
A. Dział budowlany.						
Kurs I.	13	—	—	—	13	od 16–30 lat średni wiek 23 lat
„ II.	11	1	—	—	12	od 18—27 lat średni wiek 23 lat
„ III.	12	1	—	—	13	od 18–31 lat średni wiek 25 lat
B. Dział przemysłu artystycznego.						
Kurs I. a . . . . „ I. b	49	6	2	19	76	średni wiek 16 lat
„ II.	22	4	—	7	33	„ „ 16 „
„ III.	8	1	—	6	15	„ „ 18 „
„ IV.	1	1	1	—	3	„ „ 21 „
C. Dział haftów.						
Kurs I.	6	1	—	2	9	średni wiek 15—20
„ II.	1	—	—	1	2	
„ III.	3	—	—	—	3	
„ IV.	4	—	—	—	4	
Nadto uczenic nadzwyczajnych	8	—	—	—	8	od 20–33 lat
D. Dział koronek.						
Kurs I.	4	1	1	—	6	od 14–28 lat
„ II.	2	1	1	—	4	
Nadto uczenic nadzwyczajnych	3	—	—	—	3	od 23–28 lat
E. Publiczna sala rysunków i modelowania.						
Sala rysunku dla kobiet . .	71	2	3	5	81	od 14—38 lat
Sala rysunku i modelowania dla mężczyzn	17	11	—	—	28	od 15—52 lat
F. Szkoła przemysł. uzupełniająca.						
I. Dział przemysłu budowlanego.						
Kurs I.	14	2	—	—	16	od 15—35 lat
„ II.	7	1	1	—	9	
II. Dział przemysłu artystycznego.						
Kurs I.	42	8	3	6	59	od 15—34 lat
„ II.	16	3	1	—	20	
G. Specyalny kurs 5-miesięczny matematyczno-rysunkowy dla nauczycieli ludowych.						
Uczestnicy kursu	38	11	—	—	49	od 22—45 lat średni wiek 32 lat
Razem . .	352	55	13	46	466	

IX. SPIS UCZNIÓW
ZAPISANYCH W ROKU SZKOLNYM 1893/94.

(Uczniowie oznaczeni 1 gwiazdką wystąpili w ciągu roku szkolnego.
„ „ 2 gwiazdkami uczęszczają na kurs ślusarstwa lub stolarstwa budowlanego).

I. Szkoła podmajstrzych dla przemysłu budowlanego.

I. KURS.

1. Barański Antoni, murarz ze Lwowa.
2. Cwiąkała Franc. „ z Blizna.
3. Hrycak Antoni, cieśla z Twierdzy.
4. Kędzior Jan, cieśla z Bażanówki.
5. Kogut Jan, murarz z Rawy ruskiej.
6. Lubieniecki Szymon, murarz z Rymanowa.
7. Maciałek Maksymilian, murarz ze Lwowa.
8. Orzechowski Karol, murarz ze Lwowa.
9. Orłoś Władysław, murarz z Łańcuta.
10. *Rysiak Wincenty, mur z Leżajska.
11. Serafin Michał, mur. z Rymanowa.
12. Stachniewicz Kaz., mur. ze Lwowa.
13. Tychnowicz Tomasz, murarz z Sądowej Wiszni.

II. KURS.

14. Biskup Franc., murarz ze Lwowa.
15. Kopaczek Józef, „ z Zamarstynowa.
16. Kostanowicz Michał, murarz ze Lwowa.
17. Kwieciński Franciszek, murarz z Leżajska.
18. *Lachowski Józef, mur. z Brzeżan.
19. Majnda Adolf, „ z Mościsk.
20. Oleszek Michał, murarz ze Lwowa.
21. Peredyatkiewicz Józef, cieśla ze Lwowa.
22. Remi Zenon, cieśla z Krasiczyna.
23. Rubinowski Antoni, murarz ze Lwowa.
24. Stachyra Antoni, mur. z Łańcuta.
25. Szpondrowski Karol, cieśla z Krakowa.

III. KURS.

26. Dec Stanisław, murarz z Leżajska.
27. Draniewicz Kasper, murarz ze Lwowa.
28. Duda Teofil, kamieniarz ze Lwowa.
29. Gorący Stanisław, mur. ze Lwowa.
30. Karczmaryk Jan, murarz z Mościsk.
31. Nestorowski Antoni, murarz ze Lwowa.
32. Nowotarski Jan, mur. z Rymanowa.
33. Piskorz Józef, murarz z Komarna.
34. Rosmus Jan „ ze Lwowa.
35. Sroczyński Jakób, mur. z Leżajska.
36. Troskiewicz Franciszek, murarz z Przeworska.
37. Warchałowski Kazimierz, murarz z Przemyśla.
38. Wiktor Wacław, murarz z Radomyśla.

II. Szkoła dla przemysłu artystycznego.

I. KURS.

A. Dział rysunków, modelowania i malarstwa dekoracyjnego.

39. Androchowicz Stanisław z Tarnopola.
40. Antosiewicz Leon z Lubaczowa.
41. Borowski Kazimierz z Orszowiec (Bukowina).
42. Buchstab Markus ze Lwowa.
43. Erb Eisig ze Zniesienia.
44. *Goldenstein Izaak z Konotop.
45. Hałaciński Antoni z Krakowa.
46. *Hroboni Włodzimierz ze Lwowa.
47. Korman August z Tarnowa
48. *Kuźniewicz Grzegorz z Brusna starego.
49. Menkes Natan z Kamionki Strumiłowej.
50. Müller Jakób ze Lwowa.

51. *Müller Majer ze Zniesienia.
52. Münz Samuel ze Lwowa.
53. *Machalski Emanuel z Brodów.
54. Pełeński Wlodzimierz z Komarna.
55. *Pfeiffer Bronisław z Buczacza.
56. *Post Markus ze Lwowa.
57. Schäffer Fryderyk ze Lwowa.
58. Seidenschnur Salomon ze Lwowa.
59. *Schnaucer Markus ze Lwowa.
60. *Steif Wilhelm ze Lwowa.
61. *Szypuła Władysław ze Lwowa.
62. *Strzelecki Edward ze Lwowa.
63. Śliwiński Zygmunt z Woli gnojnickiej.
64. Stark Stanisław Jòzef ze Lwowa.
65. *Wein Juliusz ze Lwowa.
66. Żemełka Wiktor z Czerniowiec.

B. Dział snvcerstwa.

67. Kazatel Kazimierz z Gródka.
68. *Markel Henryk z Żurawna.
69. *Opaliński Jan z Zamarstynowa.
70. *Karl Paweł ze Lwowa.
71. *Pastuszyński Stanisław z Zamarstynowa.
72. *Polański Maryan z Czyszek.
73. Schneider Nikodem z Gródka.
74. *Waligórski Józef ze Lwowa.
75. Weltze Henryk ze Lwowa.
76. *Wiszowski Michał, ze Lwowa.

C. Dział stolarstwa.

77. Blaser Akiba ze Lwowa.
78. Guckler Adolf ze Lwowa.
79. Koss Jan z Komarna.
80. *Kossowski Zygmunt z Hanowiec.
81. Leszczyński Jan z Komarna.
82. *Pogórski Szczepan z Siekierzyniec.
83. Rudy Benedykt z Przemyśla.
84. *Smolka Alfred ze Lwowa.
85. Semetkowski Zdzisław ze Lwowa.
86. *Turkaluk Józef ze Lwowa.
87. *Towarnicki Ludwik z Dobrotworza.
88. Varisella Jan z Przemyśla.
89. Zajchowski Wojciech ze Lwowa.

D. Dział tokarstwa.

90. *Litwinowicz Antoni z Buczacza.
91. *Marcinkowski Aleks. ze Lwowa.
92. *Scheer Gustaw ze Lwowa.
93. Schutty Bolesław z Mużyłowa.

E. Dział ślusarstwa.

94. Brugger Stanisław z Tarnopola.
95. Bank Fryderyk ze Lwowa.
96. **Czapliński Emil z Stanisławowa.
97 *Chilarski Wiktor z Przemyśla.
98. *Kowalski Wiktor z Tarnowa.
99. *Köhsling Leonard ze Lwowa.
100. Kaniewski Julian z Kiełbasina (Litwa).
101. *Meth Izrael ze Lwowa.
102. *Neugebauer August z Łanów polskich.
103. *Paneth Otto z Brodów.
104. **Peret Józef ze Lwowa.
105. *Roczek Edward z Jassów.
106. *Rożański Horysław z Lipowic.
107. Rosenmann Majer ze Stanisławowa.
108. Semkowicz Ludwik ze Lwowa.
109. Wohl Leon z Husiatyna.
110. *Wojtoń Kazimierz z Krzemieńczuka.
111. Ziemborowski Wincenty z Olempina (Król. Polskie).
112. Zajączkowski Władysław z War-
113. *Zawirski Stanisław z Hawłowic,
114. *Żelechowski Maryan ze Lwowa.

II. KURS.

A. Dział rysunków, modelowania i malarstwa dekoracyjnego.

115. Bar Stanisław ze Lwowa.
116. *Biernat Julian ze Lwowa.
117. Góralczyk Jan z Muszyny.
118. Heilpern Izrael ze Lwowa.
119. Kowalski Stanisław ze Lwowa.
120. *Koszeliński Stanisław ze Lwowa.
121. *Matuszewski Kazim. ze Lwowa.
122. Scheer Jonasz ze Lwowa.
123. Schlechter Jakób ze Lwowa.

B. Dział snycerstwa.

124. Baranowski Michał z Hermanowa.
125. Hittner Ozer z Wierzbicy.
126. Koppelmann Abraham z Kołomyi.
127. *Noga Adolf ze Lwowa.
128. Pasternak Jan z Dziubułek.

C. Dział stolarstwa.

129. *Barankiewicz Józef z Żydaczowa.
130. Makolondra Jan ze Lwowa.
131. Rappaport Mojżesz z Żydaczowa.
132. *Szustakiewicz Jan z Dobrotwora.
133. Wąsowicz Antoni ze Lwowa.

D. Dział tokarstwa.

134. Müller Józef z Warszawy.

E. Dział ślusarstwa.

135. Arend Stanisław z Manasterzysk.
136. Chmielewski Ludwik z Sadek.
137. *Chwojka Wincenty z Sanoka.
138. Fadenhecht Salomon ze Lwowa.
139. Groszek Władysław ze Lwowa.
140. Grenzenbauer Herman ze Lwowa.
141. Harhala Jan z Komarna.
142. *Huget Franciszek z Zatoka.
143. *Kubala Alfons z Brodów
144. Müller Maksymilian z Warszawy
145. Wesołowski Julian ze Seretu.
146. Zajączkowski Zygmunt ze Lwowa.
147. Żuliński Piotr z Boryni.

III. KURS.

A. Dział rysunków, modelowania i malarstwa dekoracyjnego.

148. Berl Benjamin z Podhajec.
149. *Drozdowski Mikołaj z Załuża.
150. Hoff Wacł. Romuald z Krakowa.
151. Kamiński Józef z Jordanowa.
152. Pollak Izaak z Kopeczyniec.
153. Zajchowski Franciszek ze Lwowa.

B. Dział snycerstwa.

154. Stolzenberg Aron z Glinian.
155. *Olchowy Bazyli z Komarna.

C. Dział stolarstwa.

156. Drewniak Stanisław z Przemyśla.
157. Eder Aleksander ze Lwowa.
158. Küller Antoni Jan ze Lwowa.
159. Menkes Izaak ze Lwowa.
160. Rudy Stanisław ze Lwowa.

D. Dział tokarstwa.

161. Jurmann Mojżesz z Buczacza.
162. Kornblüth Aba z Bołszowiec.

IV. KURS.

B. Dział snycerstwa.

163. Dziubiński Bazyli ze Skałatu.
164. Jamroż Stanisław z Wieliczki.
165. Szebesta Józef z Krakowa.

III. Dział hafciarstwa.

a) uczenice zwyczajne.

I. KURS.

166. Alszer Henryka ze Lwowa.
167. Barwińska Olga z Tarnopola.
168. Chrzanowiczówna Hel. ze Lwowa.
169. Hellstein Bron. z Nowego Sącza.
170.*Kössler Augusta ze Lwowa.
171. Neumann Cecylia ze Lwowa.
172. Poch Lorka ze Lwowa.
173. Salaniak Stefania ze Lwowa.
174. Tebinczanka Jadwiga ze Lwowa.

II. KURS.

175. Einfeld Wilhelmina ze Lwowa.
176. Piątkowska Olga ze Lwowa.

III. KURS.

177. Des Loges Adolfina z Lubaczowa.
178. Leurmann Stefania ze Lwowa.
179. Pochmarska Marya ze Lwowa.

IV. KURS.

180. Dydekówna Marya z Wyżniany.
181.*Garczyńska Hel. z Liege (Belgia).
182. Gutowska Wanda z Jarosławia.
183. Runge Stefania ze Lwowa.
184. Runge Wanda ze Lwowa.

b) uczenice nadzwyczajne.

185. Błażek Anna.
186. Kowarzykówna Marya.
187. Mosch Karolina.
188. Mosch Marya.
189. Nadwodzka Marya.
190. Syroczyńska Zofia.
191. Zielińska Kazimiera.

IV. Dział koronkarstwa.

a) uczenice zwyczajne.

I. KURS.

192.*Beryska Antonina ze Lwowa.
193. Chyżewska Wład. z Kudzewiec.
194. Chyżewska Helena z Krakowa.
195. Kucharska Jadwiga ze Lwowa.
196. Krużlewska Gizela ze Lwowa.
197.*Lewandowska Wład. ze Lwowa.
198. Schmidt Zofia ze Lwowa.

II. KURS.

199.*Czajkowska Jadw. z Dobrowlan.
200. Langner Wilhelmina ze Lwowa.
201. Mazurkówna Marya ze Lwowa.
202. Rusocka Helena z Zamarstynowa.
203. Piotrowska Stefania z Bielin.

b) uczenice nadzwyczajne.

204. Fiderer Marya.

V. Publiczna sala rysunków i modelowania.

a) Sala rysunków dla kobiet.

205. Barącz Jadwiga.
206. Bielska Stefania.
207. Bieńkowska Zofia.
208. Blumenthalówna Klara.

209. Braunseis Henryka.
210. Braunseis Marya.
211. Bukalska Marya.
212. Chmielewska Marya Leokadya.
213. Czaczkowska Teofila.
214. Czemeryńska Marya.
215. Dunikowska Marya.
216. Dyduszyńska Władysława.
217. Dzieduszycka hr. Zofia.
218. Faustówna Ema.
219. Fidererówna Marya.
220. Fischlerówna Matylda.
221. Gallówna Marya Joanna.
222. Garfunklówna Bronisława.
223. Gasparska Helena.
224. Gasparska Marya.
225. Hellmanówna Zofia.
226. Hićkiewiczówna Stanisława.
227. Hićkiewiczówna Marya.
228. Jakobi Wanda.
229. Juhre Eugenia.
230. Jurkiewiczówna Marya.
231. Juszyńska Leona.
232. Juszyńska Olga.
233. Kamińska Zofia.
234. Katyllówna Helena.
235. Kossarekówna Jadwiga.
236. Kossowska Olga.
237. Kubalówna Jadwiga.
238. Kułakowska Wiktorya.
239. Kuntzówna Emilia.
240. Lewicka Marya.
241. Liblówna Władysława.
242. Lityńska Marya.
243. Łozińska Jadwiga.
244. Łysiakówna Łucya.
245. Michalewska Mirosława.
246. Mondscheinówna Rudolfina.
247. Muszyńska Zofia.
248. Niewiadomska Zofia.
249. Nowożańska Józefa.
250. Oleksianka Marya.
251. Ostrowska Marya
252. Oziębłowska Katarzyna.
253. Piekarska Marya.
254. Pillerówna Wanda.
255. Piórkiewiczówna Helena.
256. Podjukelówna Adela.
257. Podgórska Józefa.
258. Popowiczówna Marya.
259. Porawska Antonina.
260. Przyłuska Halina.
261. Raschek Emilia.
262. Raschek Michalina.
263. Reuttówna Zofia.
264. Rogalińska Helena.
265. Runge Emilia.
266. Schubertówna Gabryela.
267. Schuppówna Sylwia.
268. Sochacka Marya.
269. Sołtysówna Paulina.
270. Srokowska Aleksandra.
271. Stohlówna Leontyna.
272. Starklówna Felicya.
273. Stockmanówna Jadwiga.
274. Strzelbicka Helena.
275. Szelińska Stanisława.
276. Teleżyńska Helena.
277. Terlecka Eleonora.
278. Viebig Marya.
279. Wolańska Marya.
280. Wrześniowska Eufrozyna.
281. Zakrzewska Marya.
282. Zakrzewska Romana.
283. Zdanowska Marya.
284. Żmurkówna Helena.
285. Żołyńska Marya.

b) Sala rysunków i modelowania dla mężczyzn.

286. Arłamowski Stanisław.
287. Bielecki Ludwik.
288. Billik Feliks.
289. Boroń Józef.
290. Czernik Włodzimierz.
291. Dumicz Józef.
292. Dzikowski Julian.
293. Gamota Aleksander.
294. Haluza Julian.
295. Haluza Wilhelm.
296. Homik Jan.
297. Jacyk Jan.
298. Kabarowski Michał.
299. Kapłański Franciszek.
300. Kubala Tomasz.
301. Kwieciński Kazimierz.
302. Michaliczko Jan.
303. Monseu Władysław.
304. Nabak Hilary.
305. Piller Piotr.
306. Sirko Aleksander.
307. Sochacki Zygmunt.
308. Stabiszewski Wincenty.
309. Szwed Feliks.
310. Szczerbanowski Józef.
311. Szwajkowski Józef.
312. Tatuch Stefan.
313. Walichiewicz Leon.

VI. Szkoła przemysłowa uzupełniająca.

a) dla przemysłu budowlanego.

I. KURS.

314. Boroń Józef, kamieniarz.
315. Brzozowicz Franciszek. blacharz.
316. Czekajski Ludwik, cieśla.
317. Cuchiewicz Franciszek, ślusarz.
318. Dutkiewicz Franciszek, ślusarz.
319. Górz Antoni, blacharz.
320. Kalinowski Karol, stolarz.
321. Kędzior Jan, cieśla.
322. Kramer Michał, stolarz.
323. Łysy Łukasz, stolarz.
324. Mazur Piotr, blacharz.
325. Neubauer Józef, stolarz.
326. Pawełkiewicz Józef, cieśla.
327. Stefanowski Jan, stolarz.
328. Steif Wilhelm, kamieniarz.
329. Tychnowicz Tomasz, murarz.

II. KURS.

330. Buczak Franciszek, stolarz.
331. Goliński Tomasz, stolarz.
332. Gorczyński Stanisław, kaflarz.
333. Grzęślowski Stanisław, stolarz.
334. Oprysk Antoni, stolarz.
335. Sroczyński Michał, kowal.
336. Szpondrowski Karol, cieśla.
337. Szymkowicz Michał, stolarz.
338. Ulrich Jan, stolarz.

b) dla przemysłu artystycznego.

I. KURS.

339. Altenberg Jakób, pozłotnik.
340. Bachowski Jan, ślusarz.
341 Bochyński Antoni, malarz pokoj.
342. Baranowski Michał, stolarz.
343. Becher Emil, ślusarz.
344. Billik Feliks, kucharz.
345. Brisset Leon, stolarz.
346. Braitmaier Jan, ślusarz.
347. Brüchner Israel Majer, rysownik.
348. Buczko Dymitr, pozłotnik.
349. Buczyński Zygmunt, litograf.
350. Cecidło Zacharyasz krawiec.
351. Chomczyński Jan, stolarz.
352. Czechowicz Ludwik, stolarz.
353. Czuszkiewicz Franciszek, ślusarz.
354. Drewniak Stanisław, stolarz.
355. Eder Aleksander, stolarz.
356. Glasgell Hermann, stolarz.
357. Gottlieb Edmund, ślusarz.
358. Gudrich Józef, ślusarz.
359. Halczuk Stanisław. stolarz.
360. Herz Edmund, tokarz.
361. Herzog Józef, ślusarz.
362. Iskrzyński Mieczysław, ślusarz.
363. Janosiewicz Józef, ślusarz.
364. Jurmann Mojżesz, tokarz.
365. Juśkiewicz Stefan, introligator.
366. Kaiser Max. Ryszard, drukarz.
367. Kalisz Saul, malarz pokojowy.
368. Kijak Piotr, snycerz.
369. Kolmann Ludwik, snycerz.
370. Koller Michał, lakiernik.
371. Komar Karol, kamieniarz.
372. Küller Antoni, stolarz.
373. Kwaśniewski Władysław, jubiler.
374. Leńczewski Jan, ślusarz.
375. Maćkówka Gustaw, ślusarz.
376. Niezgoda Józef, ślusarz.
377. Nitoń Maryan, rzeźbiarz.
378. Noszkies Chaim Laib, kamieniarz.
379. Olamiń Jan, ślusarz.
380. *Olchowy Bazyli, snycerz.
381. Orkaniewicz Teobald, rzeźbiarz.
382. Protzner Stanisław, siodlarz.
383. Rappaport Mojżesz, stolarz.
384. Rattinger Adolf, nożownik.
385. Reczuch Tadeusz, rzeźbiarz.
386. Rudy Jan, stolarz.
387. Rudy Stanisław, stolarz.
388. Rudy Władysław, snycerz.
389. Rzepiński Kazimierz, ślusarz.
390. Satori Ryszard Hans, rusznikarz.
391. Szczerban Aleksander, litograf.
392. Stroiński Tadeusz, drukarz.
393. Tabaczuk Jan, rzeźbiarz.
394. Weisberger Karol, ślusarz.
395. Wiśniowski Ludwik, malarz pokojowy.
396. Wich Franciszek, lakiernik.
397. Wojcikiewicz Tadeusz, ślusarz.

II. KLASA.

398. Aseńko Stanisław, ślusarz.
399. Czernecki Władysław, rzeźbiarz.
400. Dziubiński Bazyli, snycerz.
401. Fleischmann Leopold, snycerz.
402. Gołębiowski Antoni, litograf.
403. Haszczyński Bolesław, stolarz.
404. Hlinczak Jan, ślusarz.
405. Jabłoński Wilhelm, krawiec.
406. Jamroż Stanisław, snycerz.
407. Jurkiewicz Antoni, malarz pokoj.
408. Kaszyński Jan, rzeźbiarz.
409. Neusser Gustaw, ślusarz.
410. Pudełko Antoni, malarz dekoracyjny.
411. Sadowski Adolf, malarz pokojowy.
412. Szubertowicz Aleksander, malarz pokojowy.
413. Szuhart Michał, ślusarz.
414. Szebesta Józef, snycerz.
415. Widyna Jakób, malarz pokojowy.
416. Wygnaniec Teodor, ślusarz.
417. Zajchowski Franciszek, snycerz.

VII. Specyalny kurs pięciomiesięczny matematyczno-rysunkowy dla nauczycieli szkół ludowych.

(Oznaczeni gwiazdką wystąpili, oznaczony krzyżykiem umarł).

418. Bełtowski Konstanty z Runna.
419. Berger Robert z Ropczyc
420. *Begiński Emil ze Lwowa.
421. †Bihun Jan z Peczeniżyna.
422. Bilger Adolf z Cieszanowa.
423. Bromilski Henryk z Mościsk.
424. Broszkiewicz Antoni z Bochni.
425. *Czajewski Wojciech z Trzebosi.
426. Czyżowski Feliks z Niżniowa.
427. Dmytryk Józef z Nadwórny.
428. Dyaków Jan z Rozwadowa.
429. Dzikowski Julian ze Lwowa.
430. Gutkowski Julian ze Lwowa.
431. *Grobla Władysł. z Bogumiłowic.
432. Górski Maryan z Husiatyna.
433. Halicki Ambroży z Kut.
434. Hałan Jan z Bóbrki.
435. Jawecki Bronisław z Zaleszczyk.
436. Jougan Henryk ze Skały.
437. Kinzler Edward ze Lwowa.
438. Kłapa Józef z Toporzyska.
439. Kraus Józef z Grodziska.
440. Krasuski Kazimierz z Korczyna.
441. Król Michał z Stubienka.
442. Krzyżanowski Jan z Zarzecza.
443. Kułynycz Filip z Rawy.
444. Lalicki Leon z Dukli.
445. Łabęcki Romuald z Kołodziejowicz.
446. Malis Henryk ze Szczucina.
447. Mięsowicz Władysław ze Lwowa.
448. Mildner Mieczysław z Andrychowa.
449. Nebelski Jan z Sokołówki.
450. *Nowicki Maryan z Siechowa.
451. Nowicki Wilhelm ze Lwowa.
452. Nud Antoni z Kuźnik.
453. Obrubański Leon z Kopyczyniec.
454. Łukaszkiewicz Ignacy z Strzężowiec.
455. Pelwecki Damian z Kołomyi.
456. Peszkowski Jan z Kamionki strumiłowej.
457. Pierzchała Ludwik ze Lwowa.
458. Reiter Kazimierz z Trembowli.
459. Schaschek Alojzy z Białej.
460. Śliwiński Stanisław z Uhrynowa.
461. Skowroński Jan, z Radziechowa.
462. Świtalski Wincenty z Niska.
463. Szabo Korneli z Sambora.
464. Sroczyński Mieczysław z Gorlic.
465. Szczerbanowski Józef z Pustomyt.
466. Zając Józef z Gródka ad Grybów.

X. STYPENDYA.

Ogólna kwota pobrana przez 17 uczniów i 3 uczenice jako stypendya w roku szkolnym 1893/4 wynosi 2.490 zł. w. a. i rozdziela się w następujący sposób:

1 stypendyum rządowe dla uczniów po 100 zł. . . .	100 zł.
2 stypendya rządowe dla uczniów po 150 zł.	300 „
2 „ „ „ „ „ 200 „	400 „
5 stypendyów gminy miasta Lwowa imienia ces. Franciszka Józefa po 120 zł	600 „
3 stypendya Wydziału krajowego dla uczniów po 80 zł.	240 „
2 „ „ „ „ uczenic „ 100 „	200 „
1 zasiłek stypendyjny Wydziału krajowego „ 40 „	40 „
1 stypendyum im. Klem. Teodorowiczówny „ 60 „	60 „
1 „ im. Zygm. Weisera dla uczniów po 250 zł.	250 „
3 stypendya z fundacyi br. Hirscha dla uczniów mojżeszowego wyznania po 100 zł. . . , ...	300 „
Razem .	2.490 zł.

Oprócz powyższych stypendyów otrzymywało z fundacyi br. Hirscha 9 uczniów mojżeszowego wyznania całkowite utrzymanie t. j. wolne pomieszkanie, wikt i przybory naukowe na cały rok szkolny 1893/4.

Nadto przeznaczyła gmina miasta Lwowa dla pilnych uczniów jako premie na rok szkolny 1893/4 kwotę 60 zł., a lwowska Izba handlowo-przemysłowa jako premię dla jednego z najpilniejszych uczniów również kwotę 60 zł.

W przyszłości powiększy się ilość stypendyów o dwie fundacye po 250 zł., które tutejsza Kasa Oszczędności w celu uczczenia 50-letniego jubileuszu, pełnego chwały panowania Najjaśniejszego Pana, Cesarza Franciszka Józefa I dla szkoły tutejszej ustanowiła.

Pilni uczniowie doznają wreszcie znacznej ulgi przez uwolnienie od opłaty czesnego. W roku szkolnym 1893/4, korzystało z tej ulgi na cały rok 79, na drugie zaś półrocze 29 uczniów i uczenic.

XI. BIBLIOTEKA UCZNIÓW.

Na konferencyi polustracyjnej zakładu poruszył między innymi p. Inspektor Franke myśl, aby celem ułatwienia uczniom rozprzestrzenienia i ułatwienia wiadomości, nabytych podczas niewielu godzin wykładowych języka polskiego, oraz podniesienia poziomu ich wiedzy i ogólnego wykształcenia, założyć osobną bibliotekę dla uczniów, złożoną z książek polskich, za-

stósowanych do wykształcenia uczniów a uwzględniających przedewszystkiem poszczególne zawody, wykładane praktycznie w szkole, tudzież historyę powszechną i polską, dzieje wynalazków i odkryć, podróże i opisy geograficzne, życiorysy itd. Dyrekcya w przyszłości postara się o odpowiedni fundusz na cele tej biblioteki u Władz kompetentnych, a nauczyciel języka polskiego zajmie się uorganizowaniem biblioteki tudzież wypożyczaniem książek Myśl p. Inspektora podjął i niebawem w czyn zamienił, nauczyciel języka polskiego, zachęcając uczniów, aby, zanim fundusz na cele biblioteki uzyskanym zostanie, sami jużto przez ofiarowanie pożytecznych książek, jużto drobnymi składkami przyczynili się do wejścia w życie tej dla nich tak pożytecznej dźwigni nauki. Zachęta nie pozostała bez skutku i w krótkim czasie zebrano około sto pożytecznych książek, które też uczniowie począwszy od kwietnia b. r. co tydzień wypożyczali.

Spis imienny uczniow, którzy ofiarowali książki do biblioteki:

A. Z działu budowlanego.

M. Maciałek: 1. Pan Tadeusz, we Lwowie 1881, nakładem Macierzy Polskiej. 2. Kurpie, powieść K. W. Wójcickiego. Lwów 1854. 3. Zarysy historyczne, skreślił Bernard Kaliski. Lwów 1869.

K. Orzechowski: 4. Nowiny, czasopismo ku nauce i rozrywce. Tom XV. Lwów 1890. 5. Zbiorek Pieśni Polskich. Lwów 1892. 6. Książeczki obrazkowe przez Janka z Bielca III. Warszawa 1863. 7. Stara Baśń, opowiadanie z dawnych czasów z powieści J. I. Kraszewskiego. Warszawa 1889. 8. O konstytucyi 3. Maja, opowiedział Dr. J. Finkel. Lwów 1891. 9. Jaśko Kalinowski w Biedolinkach, napisał Wł Boberski. Lwów 1888. 10. Stopniowe opisanie świata, przez K. Promyka. Warszawa 1884.

A. Barański: 11. O konstytucyi 3. Maja, napisał Dr. Finkel. Lwów 1891. 12. Historya Domu Rawitów - Ostrowskich, przez L. Chodźkę. Tom I. Lwów 1873.

B. Z działu przemysłu artystycznego.

KLASA I. A

L. Semkowicz: 13. Biblioteka Polska: Podróż po słowiańskich krajach. 14. Historya Jana Sobieskiego i Królestwa Polskiego. Tom III. Lwów 1862. 15. Sześć tygodni na Wschodzie, napisał Ks. A. Waśniewski. Kraków 1851. 16. Dzieła J. I. Kraszewskiego, wydanie Bobrowicza. Tomik III. O rymotworstwie i rymotworach. Lipsk 1834. 17. Dzieje narodu Polskiego. Poznań 1859. 18. Oblężenie i zburzenie Jerozolimy według opisu Józefa Flawiusza. Lwów 1856. 19. Podróż po słowiańskich krajach Al. Ks. Sapiehy w latach 1802 i 1803. Sanok 1856.

Z. Semetkowski: 20. O Kościuszce przez Cz. Pieniążka i o Bitwie Racławickiej przez T. Lenartowicza. Lwów 1890. 21. Kochajcie przyrodę przez K. Wodzickiego. Wydawnictwo Macierzy nr. 10. Lwów 1883. 22. Poezye Ludwika Kondratowicza. Tom VII. Warszawa 1872. 23. Historya kołka w płocie oraz Tomko Prawdzic przez J. W. Kraszewskiego. Lwów 1874. 24. Św. Jan Kanty, napisał E. Zorjan, Macierz nr. 38. Lwów 1888. 25. Pamiętniki Paska, podał W. Czermak. Lwów 1892. 26. Generał Jan Henryk Dąbrowski. Lwów 1889. 27. Ostatnie chwile i pogrzeb A. Mickiewicza, spisał Wł. Bełza. Lwów 1890. 28. O Rusi i Rusinach, napisał St. Tarnowski. Kraków 1891. 29. Żywot Wacława Hieronima Sierakowskiego, arcybiskupa lwowskiego przez Maurycego hr. Dzieduszyckiego. 30. Epizod z r. 1863. Jarosław 1887. 31. Pieśń o Ziemi naszej, W. Pola. 32. Mistrz Twardowski przez J. I. Kraszewskiego. Lwów 1874. 33. Moskwa wobec Unii i Polski. 34. Baśnie i Powieści, zebrał Z. Gloger. Warszawa 1879. 35. Powieści Hoffmanna. 36. Okruszyny, zbiór powiastek, rozpraw i obrazków przez J. I. Kraszewskiego. Lwów 1876. 37. Przewodnik naukowy i literacki. Rok 1888. 38. Szczepan Dzieżba, opowieść historyczna. Sambor 1892. 39. Wypisy polskie dla klas niższych c. k. szkół gimnazyalnych i realnych, Tom I. Lwów 1882.

A. Marcinkowski: 40. Duch Puszczy przez Anczyca. 41. Z rodzinnej zagrody, życiorysy przez K. W. Wójcickiego.

42. Powieść składana. Warszawa 1877. 43. Książęce gniazdo. Powieść.

J. Koss. 44. Wyprawa na Węgry Bernarda Albany Kraków 1882.

L. Wohl. 45. Prawdą a pracą (Self-Help), księga o poradności przez S Smilesa. Kraków 1886.

W. Zajchowski: 46. Tadeusz Kościuszko: Jego życie i czyny, opowiedział Eustachy Śmiałowski, Kraków 1894.

KLASA I. B.

A. Hałaciński: 47. Nowiny, czasopismo. Tom XXVIII. Rok 1893. 48. Chata, czasopismo ku nauce i rozrywce. Tom XXX. Rok 1893. 49. O Naczelniku Kościuszce, opowiedział Kasper Wojnar. Kraków 1894. 50 Mitologia słowiańska w zarysie, przez E. Saturnina Gergowicza. Lwów 1872. 51. Wieczory czwartkowe, opowiadania o cudach przyrody i znakomitszych odkryciach naukowych. Warszawa 1871.

A. Kormann: 52. Bogufał, młody pustelnik, tłumaczył z niemieckiego Krzysztof Schmid. 53. Kasper Karliński, obrazek historyczny, napisał H. Nowakowski. Lwów 1862. 54. Wspomnienia Podchorążego z r. 1831. Lwów 1891.

St. Stark: 55. Gawędy Dziadunia Biblioteka dla młodzieży, napisał Romuald Starkel. Lwów 1886. 56 Kroniki St. Orzechowskiego, tłumaczenie M. Z. A. Włyńskiego, wydanie Turowskiego. Sanok 1856.

KLASA II.

W. Groszek: 57. Skargi Jeremiego, przez K. Ujejskiego. Towarzystwo Staszyca. Lwów 1890. 58. Pamiętniki Ułana. Skreślił A. G. Lwów 1855. 59. Widoki Świata, opracował Izydor Poeche. Złoczów 1885. 60. Pamiętniki młodej sieroty, przez Paulinę Kraków. Warszawa 1868.

J. Góralczyk: 61. Mohort, przez W. Pola. Lwów 1876.

J. Harhala: 62. Rys dziejów piśmiennictwa polskiego, K. Wł. Wójcicki 63. Dzieła Jana Śniadeckiego, wydanie Balińskiego. Geografia, część I. Tom VI. 64. Przegląd podróży i odkryć w świecie arktycznym. L. Tatomir. Lwów 1875. 65. Zegar monarchów. Lwów 1885.

H. Grenzenbauer: 66. Mitologia Greków i Rzymian, wydał Dr. A. Zipper. Lwów 1891.

K. Matuszewski: 67. Ręka opatrzności, obrazek z życia, napisał Fr. Waligórski. Biblioteka dla młodzieży, Tomik IV. Lwów 1886.

J. Pasternak: 68 Wyprawy misyjne do krajów Zambezy, przedruk z Misyi Katolickich. Kraków 1885. 69. Szczęście na wsi. Powieść J. I. Łukaszewicza. Bytom 1889

J. Scher: 70. Dzieła Ign Krasickiego Tom X. Życie zacnych mężów. Lipsk 1835. 71. Korneliusza Neposa, Żywoty sławnych mężów. Tłumaczenie polskie. Kraków 1881. 72. Nowiny, czasopismo Rok VIII. 1877. 73. Rodzina Konfederatów przez K S Bodzantowicza.

M. Rappaport: 74. Opowiadania z dziejów Polski przez B Kaliskiego. Lwów 1871.

M. Schlechter: 75 Illustrowany Skarbczyk Polski 76. Pan Tadeusz A. Mickiewicza. Wydanie Macierzy. 77. Historya szewca J. Kilińskiego. Lwów 1862.

W. Zajączkowski: 78. O konstytucyi 3. Maja, napisał Dr. L. Finkel. Lwów 1891.

P. Żuliński: 79. Gospoda pod Aniołem Stróżem. Biblioteka Rodzinna, wydawnictwa księgarni K. Łukaszewicza. Lwów 1887. 80. Ustęp z moich wspomnień przez Fr. Wiesiołowskiego. Jasło 1861. 81. W Przeobrażenie, przez L. Nałęcza. Lwów 1888. 82. Historya szewca Jana Kilińskiego. Lwów 1862.

KLASA III.

A. Eder. 83. Pan Tadeusz, wyd. Macierzy. Lwów 1888.

W. Hoff: 84 A. Mickiewicz: Ballady i Romansy, Sonety, Bajki, Tłumaczenia. Biblioteka Mrówki. 85. A. Wilczyński: Pan Komornik. Obrazek. Lwów. 86. J. Turgeniew: Zegarek, przełożył Wł. Podgórski. Biblioteka Mrówki.

A. Küller: 87. Jan Kiliński, szewc warszawski, obraz dramatyczny. Lwów 1878. 88. Wśród Indyan. Biblioteka dla dzieci i młodzieży, ks XIX. 89. Z czasu powodzi. Opowiadanie, napisał Romuald Starkel. Lwów 1885.

A. Koppelman: 90. Jul. Słowacki: Jan Bielecki. W Szwajcaryi. Lwów 1879.

A. Kornblüth: 91. Pracuj a Bóg Ci dopomoże, przez Fr. Hofmanna, przełożył R Starkel.

M. Jurmann: 92. Z Domu i Świątyni, szkice i obrazy z przeszłości Polski. F. K. Martynowski. Lwów 1880.

B. Olchowy: 93. To samo.

Menkes: 94. Historya Polska, przez Wł L. Anczyca. Kraków 1870.

Fr. Zajchowski: 95. Nowa Biblioteka Rodzinna. Tomik I. Kraków 1890.

XII. PRZEPISY WARSZTATOWE

DLA UCZNIÓW C. K. PAŃSTWOWEJ SZKOŁY PRZEMYSŁOWEJ WE LWOWIE.

(Zatwierdzone reskryptem Wys. c. k. Ministerstwa Wyznań i Oświecenia z dnia 16. czerwca 1894. L. 4998).

§. 1. Każdy uczeń jest obowiązany stawić się w warsztatach 10 minut przed rozpoczęciem nauki praktycznej, przywdziać ubranie robocze, przygotować potrzebne narzędzia i maszyny, i rozpocząć pracę punktualnie o naznaczonej godzinie. Przybywanie wcześniejsze, tudzież pozostawanie w warsztatach po za godzinami nauki nie jest dozwolone.

§. 2. Przechodzenie w miejsca, innym uczniom do roboty przeznaczone, samowolne opuszczanie sali warsztatowej, wychodzenie do innych sal warsztatowych i samowolne pomaganie w robocie innym uczniom, jest wzbronione.

§. 3. Robotę przydziela uczniom odnośny werkmistrz, tudzież wydaje potrzebne do jej wykonania narzędzia i materyały. Każdy uczeń ma oddane mu narzędzia utrzymywać w porządku, używać ich stosownie do potrzeby a z używanym materyałem obchodzić się oszczędnie.

§. 4. Gdyby oddane uczniowi narzędzia zaginęły, lub gdyby je uczeń umyślnie uszkodził albo całkowicie zepsuł, będzie za to nietylko do odpowiedzialności pociągnięty, lecz także obowiązany do wynagrodzenia szkody.

§. 5. Przynoszenie materyałów i narzędzi, przeznaczonych do roboty, z po za obrębu szkoły, jakoteż zatrudnianie się innemi robotami, jak temi, które uczniowi przez werkmistrza przydzielone zostały, jest wzbronione.

§. 6. Zabieranie z sobą narzędzi do nauk służących, tudzież wypożyczanie tychże po za obręb budynku szkolnego, jakoteż przywłaszczanie sobie przez ucznia materyałów, należących do szkoły, chociażby one były nawet bez wartości, podlega karze.

§. 7. Przedmioty wykończone w warsztatach szkolnych stają się własnością szkoły, a uczniowie nie mogą tymi przedmiotami samowolnie rozporządzać. Każdy uczeń jest obowiązany prowadzić regularnie pod nadzorem werkmistrza notatki, dotyczące przydzielonej mu roboty, z uwzględnieniem ilości godzin przy tej pracy spotrzebowanych i na żądanie winien je okazać kierownikowi warsztatów lub dyrektorowi.

§. 8. Przy czterogodzinnej pracy uczniowie mają po pierwszych dwóch godzinach 10 minut, przy pięciogodzinnej pracy po dwóch pierwszych; a przy sześciogodzinnej pracy co dwie godziny 15 minut pauzy. Pauza przeznaczona jest wyłącznie do wypoczynku, a uczniowie winni w czasie jej zachowywać się pod każdym względem przyzwoicie i odpowiednio do przepisów szkolnych.

§. 9. Wszelkie manipulacye przy transmisyach będących w ruchu, zakładanie lub zdejmowanie pasów, dotykanie się części maszyn w ruchu będących, jakoteż w ogóle stawanie w pobliżu maszyn, jest tym uczniom surowo wzbronione, którzy do tego nie otrzymali specyalnego upoważnienia.

§. 10. Po ukończeniu nauki praktycznej, winien każdy uczeń oczyścić codziennie swoje miejsce do roboty przeznaczone, uporządkować narzędzia i złożyć je na właściwem miejscu. Uczeń jest nadto obowiązany szafkę z narzędziami, do której swe narzędzia i odnośną robotę pod zamknięciem składa, na żądanie przełożonych otworzyć.

§. 11. Każdej soboty winni uczniowie wyczyścić wspólnie jak najstaranniej stoły warsztatowe, maszyny i wszystkie inne przyrządy.

§. 12. Żadnemu uczniowi nie wolno opuszczać sali warsztatowej bez umycia rąk i twarzy. W tym celu ma każdy uczeń przynieść własny ręcznik i mydło. Nadto jest każdy uczeń obowiązany sprawić sobie niebieski ubiór robotniczy i utrzymywać go w czystym stanie.

SPIS RZECZY.

B V J G